

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Muusikaosakond

Pärimusmuusika õppekava

Tanel Sakrits

**ESMANE ÜLEVAADE EESTI RAHVALUULE ARHIIVIS LEIDUVATEST
MANDOLIINI HELISALVESTISTEST 1966-1990**

Seminaritöö

Juhendaja: Marko Veisson

Kaitsmisele lubatud.....

Viljandi 2019

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
1. MANDOLIIN – AJALUGU, FUNKTSIOON, SALVESTAMINE.....	5
1.1 Mandoliini ajalugu Eestis.....	5
1.2 Mandoliin soolo- ja ansamblipillina rahvamuusikas.....	7
1.3 Rahvamuusika pillimängijate salvestamise põhimõtetest.....	9
1.4 Mandoliini salvestuste olemasolu võimalikest põhjustest.....	10
2 UURIMISPROTSESSI KIRJELDUS JA TÖÖS KASUTATUD MATERJAL.....	12
2.1 Uurimismeetod.....	12
2.2 ERA kirjeldus.....	12
2.3 Salvestiste otsimise protsess ja uurimismaterjal.....	13
3 MANDOLIINI ARHIIVISALVESTISED.....	15
3.1 Salvestatud mandoliinimängijad.....	15
3.2 Funktsiooni järgi jaotus bassi, akordsaate ja meloodia põhjal.....	18
3.3 Repertuaar.....	21
3.4 Pillimängijate jutustused.....	23
KOKKUVÕTE.....	28
KASUTATUD KIRJANDUS JA ALLIKAD.....	30
LISAD.....	33
Lisa 1.....	33
SUMMARY.....	46

SISSEJUHATUS

Käesolev uurimus käsitleb Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti Rahvaluule Arhiivis leiduvate mandoliini helisalvestiste analüüsi.

Kui tulin 2015. aastal Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemiasse õppima, siis sain päris kiiresti selgeks, et kaasaegse pärimusmuusiku oskusvarasse kuulub tänapäeval arhiivisalvestistega toimetamine. Sealt saab õppida lugusid ja neid kirja panna, kuulata sõnalist rahvamälu ja palju muud. Osade pillide puhul tundus olevat rohkem salvestisi kui teistest ning seega eelistatult palju õppematerjali nii rahvaliku pillimängu eeskujuks kui repertuaariks. Kuid mandoliini arhiivisalvestisi algul keegi ei maininud. Siis tekkis mul hüpotees, et arhiivisalvestised on justkui üks proovikivi kaasaegses pärimusmuusikas. Seega, kui pillist, mida mängid, on olemas arhiivisalvestised, siis on see kuidagi rohkem erilisem, õigem, rahvapärasem. Mandoliin ei ole päritolult Eesti rahvapill, vaid siia sisserännanud instrument, mis on aja jooksul kodustatud ja alles 1990. aastatest leidnud rohkem kasutust pärimusmuusika sooloinstrumendina. Kuna kooliõpingutel Viljandis puudutasime teisel õppeaastal ka endast varem elanud rahvapäraste pillimängijate jäljendamist, siis minus süvenes tahtmine teada saada, miks pole mandoliini arhiivisalvestistisi olemas. 2017. aastal, kui sain tänu oma erialapilli õpetajale, Villu Talsile, teada mandoliinisalvestiste olemasolust ERAs, võtsin enesele ülesandeks need üles otsida. Pöördusin seal töötava Janika Orase poole, kes suunas ja aitas mul arhiivimaterjalides orienteeruda. Sain teadlikuks ka mitmest varasemast diplomitööst, mis on tegelenud suures mahus arhiivisalvestistega ning mis on olnud mulle abiks. Toon esile Janika Vaniko töö „*Eesti rahvaluule arhiivis leiduvate eesti instrumentaalmuusika helisalvestuste andmebaas. Lõõtspillisalvestuste andmebaas.*”, sest üks tema koostatud tabel oli eeskujuks minu mandoliini arhiivisalvestiste tabeli koostamisel ja sinna tehtud märkmete ülestähendamisel ja organiseerimisel.

Töö **eesmärk** on anda esmane ülevaade Eesti Rahvaluule Arhiivi (edaspidi: ERA) heliarhiivis olevatest mandoliini helisalvestistest ja nende esitajatest.

Uurimisprobleem on sõnastatud küsimustena: kui palju on ERAs rahvapäraseid mandoliini helisalvestisi ja mida need sisaldavad?

Täpsustavateks **uurimisküsimusteks** on: millistes muusikalistes eri funktsioonides mandoliini nendel salvestistel mängimas leidub? Kui mitmekesine on salvestistel esinev lugude repertuaar? Mida sisaldavad salvestistel olevad vestlused pillimängijatega?

Töö on jaotatud kolme peatükki: Esimeses kirjeldan lühidalt mandoliini ajalugu Eestis, tema funktsiooni soolo- ja ansamblipillina rahvamuusikas ning rahvamuusika pillimängijate salvestamise põhimõtetest, lisaks võimalikest mandoliini arhiivisalvestiste olemasolu põhjustest. Teises peatükis tutvustan uurimismeetodit, ERA funktsiooni ja seda, kuidas kujunes uurimisprotsess, töös kasutatud materjali otsimine ning selles orienteerumine. Kolmandas peatükis on ERA mandoliinisalvestiste analüüs, mis sisaldab pillimängijate ja neid salvestanute nimede esiletoomist, salvestiste jaotamist funktsiooni baasil bassi, akordsaate või meloodia järgi ning lisaks repertuaariülevaadet numbrites ja eluloolisi fakte pillimängijate vestlust sisaldavate helisalvestiste kaudu. Töö lõpus on lisana minu uurimisprotsessi käigus koostatud ERA mandoliinisalvestisi koondav tabel. Lisaks on digitaalne juurdepääs tabelile võimaldatud kasutatud allikate all lingiga.

Seminaritöö vormistamiseks kasutasin Lembit Õunapuu (2019) metoodilist juhendit bakalaureuse-, seminari-, magistri-, lõputööde, referaadi ja essee koostamiseks ning vormistamiseks.

Olen valinud töö materjaliks ERA mandoliinisalvestised, sest pikka aega arvasin ise, et mandoliini arhiivisalvestisi pole olemas ning tahan sellega luua ka võimaluse laiemalt teadvustada nende olemasolu. Kuna mängin ise mandoliinil pärimusmuusikat, pean neid samuti eesti rahvapärase mandoliinimängu kujunemise ajaloo osaks ning seega väärtuslikuks teadmiseks eriti rahvamuusikaga tegelejatele ja mandoliinihuvilistele. Seega olen proovinud avaldada, mis on nende salvestiste sisu, kes on olnud mängijad ja püüdnud korrastada vastavaid andmeid süsteemselt, et luua salvestistest parem ülevaade.

1. MANDOLIIN – AJALUGU, FUNKTSIOON, SALVESTAMINE

Selles peatükis kirjeldan lühidalt mandoliini ajalugu, selle pilli jõudmist eesti rahvamuusikasse ja kasutust soolo- ja saatefunktsioonides. Samuti toon esile rahvamuusika pillimängijate salvestamise põhimõtteid ning võimalikke põhjuseid, miks on mandoliini arhiivisalvestised üldse olemas.

1.1 Mandoliini ajalugu Eestis

Mandoliin on nelja topeltkeeleaga näppepill. Aegamööda kogus see instrument, mille kodumaaks on Itaalia, populaarsust ja hakkas laiemalt levima nii Euroopas kui ka Ameerikas ning jõudis Eestisse arvatavasti 19.-20. sajandi vahetusel, kui seda hakkasid kasutama siinsed linnakodanikud (Kont-Rahtola 2008, lk 92). Nii algas mandoliini kodustamine. Paistab, et paljudele hakkas meeldima see väike, kuid mitmekülgsest võimekas pill ning juba peagi asuti tegelema ka järk-järgult suurema üleriigilise propageerimisega. Mandoliine hakati 1930. aastatel massiliselt kasutama näiteks paljudes Eesti koolides, kus need olid kasutusel mitmetes sealsetes moodustatud ansamblites ja orkestrites (Põlder 1996, lk 44).

Populariseerimine osutus edukas, kuid massiline mandoliinide mängimine tekitas ilmselgelt ka suurenenud vajaduse pillide järele. Kohalikud pillivalmistajad pidid olema valmis tootma järjest rohkem ja erinevaid mandoliine. 1930. aastatel ehitati näiteks August Kristali töökojas, mis oli üks oma aja edukamaid, kõiki mandoliiniorkestris vaja minevaid pille: mandoliine, altmandoliine, mandoolasid, mandotšellosid ja bassmandoliine (Põlder 1996, lk 44). Selline pillide mitmekesisus ja kättesaadavus aitas kindlasti kaasa

järjepidevale mandoliinihuviliste suurenemisele. Paljudest erinevatest mandoliini sugulaspillidest on isegi käesolevalt uuritavatele ERA arhiivisalvestistele jõudnud mandoola ja bassmandoliin (vt Lisa 1). Mandoola häälestus on kvint või oktav madalam kui mandoliinil ning bassmandoliin on funktsioonilt põhimõtteliselt samaväärne kontrabassiga, erinedes viimasest kõige rohkem välimuse ja varieeruva keelte arvu poolest (Põlder 1996, lk 41).

Oluline on teha ka kerge sissevaade tollaegse mandoliini repertuaari õppimise võimalustesse. Päril algaja tasemel õppuritele olid kättesaadavad erinevad väiksed õpikud, edasijõudnutele müüdi muusikakauplustes ka näiteks üksikuid tollaegseid levimusika noote ning nii August Kristali kirjastus kui Valentin Marvet publitseerisid spetsiaalselt mandoliiniorkestritele tehtud seadeid (Põlder 1996, lk 47). Kõik esialgsed tingimused olid näiliselt võimaldatud, et mandoliinimäng rahva seas kasvaks ja kinnistuks. Mida rohkem aeg edasi läks, seda mitmekesisemaks muutus ka orkestrite repertuaar, kuhu peagi kuulus lugusid segamini rahva- ja kirikumuusikast jõudes isegi klassikalise muusika žanri teosteni välja (Põlder 1996, lk 47). Nii jätkus mandoliini võidukäik rahva seas ja populaarsust kogunes vaid juurde.

Aga kunagi ei tea, kaua mõni trend püsib. Veel pärast Teist maailmasõda, tollases Nõukogude Eestis, jätkasid mandoliinid tõusuteel. 1950. - 1960. aastatel jõudis mandoliin järjest rohkem ka rahvamuusikasse, kuna teda oli korduvalt ja tugevalt riigi poolt propageeritud (Kont-Rahtola 2008, lk 92). See kinnistas mandoliini levikut ja populaarsust rahva seas. 1962. aastal toimus I koolinoorte laulu- ja tantsupidu, kuhu oli end kirja pannud 1700 mandoliinimängijat, kuid laulupeo üldkomisjon ei pidanud neid lõpuks siiski sobilikuks ning 1970. aastatel tekkis juba uus trend ja hakati lihtsate õppepillidena eelistama hoopis plokkflööti, mille tagajärjel lõpuks koolidest mandoliiniorkestrid kadusid 1980. aasta paiku (Põlder 1996, lk 48).

Orkestrite kadumisega jäi mandoliini pärusmaaks järjest rohkem vaid rahvamuusika. Kuid see polnud ilmtingimata ainult negatiivne vahetulemus pillile, mis oli siiski endiselt üsna noor nähtus siinsel muusikamaastikul. Mandoliin kinnitas ja tõestas end järjest kindlamalt eesti kantri- ja folkmuusika maastikul ning umbes 1990. aastatest alates on seda arvestatud ka kui tõsiseltvõetavat soolopilli (Kont-Rahtola 2008, lk 92).

1.2 Mandoliin soolo- ja ansamblipillina rahvamuusikas

Enne kui saame hakata rääkima mandoliinist Eesti rahvamuusikas, tuleb teha kindlaks, mis pill on rahvalik, mis rahvapill ning kuidas just mandoliin on saanud oma massilise levimise ja arvestatavalt suure kadumise käigus osaks Eesti rahvapilli traditsioonist. Kuna rahvapilli mõistet on käsitletud päris mitmeti, siis esmalt võib tõdeda, et kõiki pille, mis on imbnud rohkete rahvamuusikate traditsiooni, võib pidada muusikalise rahvateaduse objektiks (Tampere 1975, lk 7). Seega on mandoliini uurimine rahvamuusika kontekstis algselt põhjendatud, sest juba 1930. aastal kuulus selle pilli repertuaari rahvalik muusika ning aja möödudes see osakaal vaid suurenes. Mandoliin imbus tasahaaval eesti rahvamuusika traditsiooni sisse.

Herbert Tampere on oma raamatus „Eesti rahvapillid ja rahvatantsud” (1975) jaotanud rahvahulkade traditsiooni pillid kahte rühma: rahvapillid ja rahvalikud pillid. „Rahvapillid on selles kontekstis rahva kollektiivne looming või ka professionaalse päritoluga pillid, kui rahvas kasutab viimaseid traditsiooniliselt ning ühtaegu arendab neid spontaanselt edasi. Rahvalikud pillid on rahvatraditsioonisse tee leidnud professionaalsete meistrite või vabrikutooted, mida rahvas edasi ei kujunda (nt viiul, kitarr jt).” (Tampere 1975, lk 7-8)

Sellise kategoriseerimise järgi on mandoliin kindlalt rahvalik pill. Tampere (1975, lk 41) on ka ise samas raamatus täpsustanud, et kitarr ja mandoliin hakkasid rahvalike pillidena veelgi enam levima 20. sajandi alguses. Kuigi samas raamatus on veel mandoliini mainitud ansambliilise kokkumängu alapeatükis korduvalt eri koosseisude osalisena, kerkis mul isiklik küsimus, et miks pole mainitud mandoliini rahvaliku pillina kui ka võimaliku soolopillina.

19. sajandi lõpupoole kinnistus maarahva hulgas järjest rohkem mitmesugustes koosseisudes ansamblimäng. Tekkis nii erinevaid rahvalikke külakapelle, kui ka keelpilliansambleid, kes mängisid noodist. Mõnikord oli keeruline neil vahet teha. Tasapisi kujunesid niiõelda tüüpkoosseisuga ansamblid, kuid kahjuks on olnud liiga vähe andmeid, et ansamblimängu kohta mingeid üldistusi teha. (Tampere 1975, lk 42 - 43)

Kuid mõningaid näited saab siiski tuua erinevatest koosseisudes, kuhu on mandoliini kuulunud. Näiteks mängiti mandoliini meelsasti külaansambrites koos kandle, viiuli ja

kitarriga, seejuures basspillina kasutati mõnikord ka mandoolasid (Kont-Rahtola 2008, lk 92). Juba eelnevalt sai ka mainitud, et käesoleva töö uuritud helisalvestistes sisaldub ka üks mandoola (vt Lisa 1).

Tampere (1975) raamatus „Eesti rahvapillid ja rahvatantsud” on mandoliini mainitud järgnevate pillidega koosseisudesse kuuluvat: juba 1920. aastatest alates tegutsenud ansambel Kanepis, mille mängijad ja pillid on koosseisult aegade jooksul mitmeti muutunud, kuid 1975. aastal mängisid seal 2 viiulit, akordkannel, mandoola ja kontrabass; selle kõrval oli veel ka väiksem ansambel koosseisus viiul, mandoliin ja viisikannel. Samuti on välja toodud Pringi ümbruskonnas koosseis: 2 viiulit, kannel, mandoliin, tšello, kitarr. Ansamblimängu on raamatu autor eriti arenenuks pidanud Kagu-Eesti piirkondades, kõige rohkem endisel Võrumaal, kuid ka mujal polnud koosmäng tundmatu. Kui leidus asjahuvilisi pillimehi rohkem, võidi kokku saada üsnagi suur kapell. Näiteks Abja-Paluojaal tegutses 1950-1960. aastatel kapell, kuhu kuulus 2 viiulit, 3 kannelt (üks neist akordidega saatmiseks), 2 kitarr, 2 mandoliini ja 1 akordion. Kuid kõikjal tunti puudust heast basspillist. Kontrabass tundus liiga suur kaasakandmiseks ja sellele asendajaks proovitud tšello, mandoola ja kitarr olid jällegi liiga vaikse häälega. (Tampere 1975, lk 43)

Seega on kinnitatud juba üsna varane ja tugev ajalooline seos mandoliini osalemisest rahvapärases ansamblimängus. Kuid puudub otsene teadmine soolomängust. Samuti on konkreetne võrdlev infopuudus ansamblimängu sisesest meloodia või saatefaktuuri mängimisest. Kont-Rahtola (2008, lk 92) on tõdenud: „mandoliini krihvidega sõrmlaud annab võimaluse esitada üsna lihtsalt akordilist saadet, kuid meloodia mängimine nõuab pillimehelt rohkem tehnilisi oskusi”. Seega võib nentida, et ehk polnud 1975. aastal lihtsalt nii palju mandoliini rahvalikke viisimängijaid või polnud nad nii silmapaistvad, et neid eraldi välja tuua. Igatahes on kindel, et sellest perioodist eksisteerib ansambelite-kapellide salvestisi, mis kajastuvad ka selles töös.

1.3 Rahvamuusika pillimängijate salvestamise põhimõtetest

Kui rääkida rahvamuusika pillimängijate salvestamisest, siis tuleb minu arvates alustada August Pulstist, sest see oli üks esimesi olulisi nimesid, millega ma kokku puutusin kui Viljandisse õppima tulin. Lisaks osutus ta üheks suurendavaks teguriks käesoleva seminaritöö teemavalikul.

„Äratusmäng uinuvale rahvamuusikale, August Pulsti mälestusi”, mille koostajaks on Krista Sildoja, käsitleb August Pulsti elu, mälestusi ning tegemisi mehe enda kirjalike mälestuste toel. Seal räägitakse ka 1936-38. aastal toimunud heliplaadistamise suuraktsioonist, kus kirjeldatakse, kuidas pillimehi leiti ja keda kutsuti salvestama. Selles alapeatükis mainitakse ka, et plaadistamise neljas järk, mida plaaniti 1939. aastal teha jäi teostamata, põhjuseks vajaliku rahastuse puudumine. Pulst nimetas seda otseseks kaoks meie rahvamuusikale. (Sildoja 2014)

Pulsti mälestuse raamatus tuleb selgelt välja, kuidas heliplaadistamisel püüti lähtuda printsiibist, et esindatud oleksid kõik iseloomulikud rahvamuusika piirkonnad ja rahvapillid ning tuleb tõdeda, et eelistati siiski vilunumaid ja seega tihti vanemaid inimesi (Sildoja 2014).

Käesolevas töös on uuritud nõukogude ajal tehtud ERA salvestisi ajavahemikus 1966 kuni 1990. Selleks, et mõista enamvähem tollaegset kogumistaktikat, toon esile natuke konteksti samaaegsest juhendist. Kõiva (1970, lk 18) kirjutab Rahvapärimuse koguja nr 7 numbris, et tuleb uurida „milliseid rahvapille teatakse ja mängitakse ümbruskonnas, otsige üles kohalikud rahvapillimeistrid ja – mängijad”, ning täpsustab ühtlasi kuidas salvestusel käituda: „tuntud rahvapillimängijatelt püütagu helilindistada kogu nende repertuaar ja pillilugude juures on eriti vajalik, et enne loo algust öeldaks lindile algava pala nimetus ja lasta jutustada, kus, millal ja kellelt õppis ühe või teise pala”. Tundub üsna selgelt mõistetav kogumisjuhis, millega toimetada.

Kuna juba sai kinnitust mandoliinide tugev ajalooline seos rahvalikus ansamblimängus osalemisest, toon välja ka eraldi samas väljaandes mainitud ansamblite salvestamise põhitõdesid. Kõiva (1970, lk 18- 19) tõdeb, et „väga vähe on seni fikseeritud rahvapärast ansamblimängu, kuigi mitmesugustel Külakapellidel on rahva muusikaelus olnud väga

suur osa, näiteks Lõuna-Eestis”, ja lisab veel juurde: „püütagu salvestada ka vestlusi ansambli tekkimisest, millal hakati koos mängima, ansambli koosseisu muutumist ja eripära, repertuaari, millal ja kus harjutati, kas on esinetud jne”. Siit võtsin juba enne salvestiste kuulamist teadmiseks, mida rohkem ise tähele panna ansambleid kuulates ja nende vestlustest kapellide tekkimis- ja muutumislugudest.

Rahvalike ansamblite pillikoosseisude muutusi jälgides võib kindlasti aimu saada ka erinevatest laiematest protsessidest, mis rahvamuusikas pidevalt toimuvad. „Järjest harvemaks jääb põlvest põlve pärandatud lugudega rahvamuusika, seega salvestatavates vestlustes tuleb püüda selgitada muudatusi rahva muusikalises traditsioonis” (Kõiva et al. 1970, lk 19). Kõik need teadmised on olulised ka mandoliini arhiivisalvestiste olemasolu silmas pidades. Nimelt on mandoliini kodustamine eesti rahvamuusikasse olnud kindlasti osa eelmainitud muudatustest rahva muusikalises traditsioonis.

1.4 Mandoliini salvestuste olemasolu võimalikest põhjustest

On isegi loogiline, et kuna mandoliin oli uuem instrument eestimaa rahvamuusika maastikul, siis võib-olla lihtsalt ei olnud see veel liiga tõsiseltvõetav rahvapill, mida 1930 aastatel salvestada, ega võib-olla polnud ka olemas nii kogunud vana pillimeest, kes oleks olnud prioriteedina salvestamist väärt. Võib-olla oleks mandoliinid juba arhiivisalvestisele jõudnud, kui 1939. aasta plaadistamise neljas järk oleks toimunud. Samuti on Krista Sildoja koostatud Pulsti mälestuste raamatus ühe Seto pillimehe, Sergei Kanni juures mainitud, et tema pillideks olid kannel, lõõtsapill ja mandoliine (Sildoja 2014, lk 253). Kuid arhiivisalvestiste olemasolu mandoliinest ei ole Sildoja raamatus märgitud. Olemas on pill, kuid puuduvad salvestised. Ehk ongi probleemiks just nimelt asjaolu, et mandoliin oli võrdlemisi noor pill eesti rahvamuusika kontekstis.

Lähtuvalt Sergei Kanni näitest, on võimalik püstitada ka hüpotees, et ehk lihtsalt polnud Pulsti ajal toimunud plaadistamisele mandoliine kutsutud, sest keegi ei mänginud mandoliini niiõelda põhipillina või polnud seda piisavalt kaua mänginud, et oleks olnud vilumus ja kogemus repertuaari suhtes olemas. Kuid selline esimene vilumus ja repertuaar olid juba 1960. ja -70. aastatel olemas, mida tõendavad ERAst leitud arhiivisalvestised (vt

Lisa 1). Kuigi endiselt pole mandoliin võib-olla ainuke pill, mida pillimängija oskab, aga enam pole peetud vastavalt mandoliini nii ebaoluliseks, et jätta see salvestamata.

Samuti tuleb siinkohal rõhutada, et ka üldine tehnoloogia tase oli 1970. aastateks kõvasti tõusnud. Kõiva (1970, lk 22-23) selgitab, et „fonograaf, mis 20. sajandi algul vapustas laulikuid, pillimehi ning fonografeerijaid, on nüüd minevik”, ning lisab, et „magnetofone on mitut tüüpi ja nende käsitsemine üldiselt lihtne, kuid enne helilindistamist tuleb teha proovivõtteid, et leida mikrofonile parim asukoht”. Võib väita, et üldise tehnoloogia taseme arenguga tõusis salvestusseadmete kättesaadavus ja sellega seoses suurenes mandoliinide arhiivisalvestistele jõudmise võimalus.

2 UURIMISPROTSESSI KIRJELDUS JA TÖÖS KASUTATUD MATERJAL

Siin peatükis kirjeldan uurimismeetodit, ERA olemust ja seda, kuidas kujunes uurimisprotsess, töös kasutatud materjali otsimine ning selles orienteerumine.

2.1 Uurimismeetod

Kasutasin uurimismeetodina andmete analüüsi. „Andmeanalüüs on uuritava nähtuse tunnuste mõõtmise või registreerimisega kogutud andmetes sisalduva informatsiooni ilmutamine” (Õunapuu 2014, lk 182). Otsisin ERAst välja mandoliini arhiivisalvestised, kuulasin neid, organiseerisin ja tõin välja erinevaid rahvapärase mandoliiniga seonduvaid detaile.

2.2 ERA kirjeldus

Käesoleva seminaritöö uurimisalused arhiivisalvestised on pärit Eesti folkloori keskarhiivist - Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti Rahvaluule Arhiivist (ERA). ERA tegeleb vaimse kultuuri ilmingute talletamisega ja nende kättesaadavaks muutmisega, võimaldades materjalidele ligipääsu nii teaduslikeks uuringuteks kui igapäevaseks kasutuseks kõigile huvilistele (Eesti rahvaluule Arhiiv 2019). Esimene isiklik külastus ERA hoonesse toimus mul 2016. aasta märtsis, kui läksime sinna Viljandi kultuuriakadeemia muusikaosakonna noodistamise tunni raames. Selle reisi üks eesmärkidest oli ka värsketele pärimusmuusika tudengitele sealsete võimaluste tutvustamine. ERA on uurimisbaasiks erinevate teadusharude uurijatele ja lisaks teadlastele kasutavad ERA materjale lai ring kõrg- ja

rahvakultuuri loojaid, suguvõsa- ja kodu-uurijaid, pedagoogid ning (üli)õpilased (Eesti Rahvaluule Arhiiv 2019).

ERA kogud ja andmebaasid tundusid algul väga hoomamatud. Nimelt on Eestis folkloorimaterjale järjepidevalt kogutud juba pea kakssada aastat ning ERA sisu hõlmab vaimse rahvakultuuri kõikvõimalikke valdkondi ehk folkloori selle mõiste kõige laiemas tähenduses (Eesti Rahvaluule Arhiiv 2019). Juba selle esmase tutvumise järel hakkasin väga hindama selle asutuse võimalusi ning inimesi, kes seal töötavad.

„ERA koondab teadureid ja uurimisrühmi, mis tegelevad eesti regilaulu, muinasjuttude, kohapärimuse, eesti asunduste, tänapäeva- ja lastefolkloori, rahvausundi, etnomusikoloogia ning eesti folkloristika ajaloo uurimisega.“ Nende tegevuse toel ilmutatakse monograafiad, artiklikogumikke ning allikapublikatsioone. Lisaks tegeletakse talletatud heli- ja videoülesvõtete digitaliseerimisega. (Eesti Rahvaluule Arhiiv 2019)

2.3 Salvestiste otsimise protsess ja uurimismaterjal

2017. aasta sügisel veetsin korduvalt päevi ERA arhiivis kohapeal, kasutades heliarhiivikogude inventariraamatuid ning Janika Vaniko poolt koostatud koondtabelit selleks, et välja otsida mandoliini arhiivisalvestisi.

Tööprotsessi käigus moodustasin oma tabeli, kuhu on kokku kogutud mandoliini ja tema perekonna pillide andmed, järjestatuna järgmiselt: kogu, säilitusühik, lugude arv, perekonna nimi, eesnimi, vanus/sünniaasta, kihelkond, täpne elukoht, koguja, kogumisaasta, pala nimi, koosseis, andmed pilli kohta, märkused, vestlus, funktsioon. (vt Lisa 1)

Lahtri „andmed pilli kohta” toon esile selleks, et ära märkida, kas on tegu mandoliini või mõne sugulaspilliga. Lahtris „vestlus” on märge, kas helisalvestisel on ka pillmängijaga juttu aetud või ei. Lisaks, kuna tööd alguses oli isiklikult üks huvitavamaid küsimusi, et kas on olemas mandoliini arhiivisalvestistel ka viisimängimist, siis selle tarbeks sai loodud

lahter „funktsioon”, kus on siis näidatud, kas tegu on meloodia, saate või bassifunktsiooniga. (vt Lisa 1)

Kuid uurimise käigus tekkis ka ootamatusi. Nimelt päris kõiki salvestusi inventariraamatute ja Janika Vaniko exceli tabeli märgete põhjal ma ikkagi vist kätte ei saanud. Nimelt siis järgnevaid: RKM, Mgn. I (32-33) ja RKM, Mgn. II (4093, 4180, 4207, 4211). 2017. aasta lõpu seisuga sain vastuse ERAst, et Mgn I ei ole ehk veel digitaliseeritud, aga need 4000-ga peaksid olema, lihtsalt tükeldamata kujul ega polnud saadaval kasutamiseks ERA serveris, kust faile kasutasin. Kui oleksin ette teatanud ja uurinud, siis ehk oleksin saanud neid faile kohapeal kuulamiseks tekitada, aga mitmete minust sõltumatute asjaolude tõttu kahjuks ei jõudnud ma ERAsse uuesti tagasi uurima minna.

Kuid lisaks kadudele tekkis ka segadust. Nimelt kuulasin läbi vahepeal ilma otsese mandoliini pillimärketa kapellifaile ja sealt oli kohati keeruline kuulamise põhjal aru saada, kas lihtsat saate sekunda partiid mängib mandoliin, balalaika, mingi kitarritaoline või isegi kandlepill. Ühe kollektiivi nimega „Käojaanid” (vt Lisa 1) loos avastasin mandoliini ka sealt, kus seda polnud konkreetselt märgitud.

Seega võib üldistavalt öelda, et minu kogutud mandoliini arhiivisalvestised pole kindlasti 100% täpne infokogum. On puudujääke nii isiklikel põhjustel kui ka algmaterjalist ehk inventariraamatutest ning Janika Vaniko koostatud exceli failist tingituna. Kuid pidades silmas selle seminaritöö uurimuse eesmärki, siis ei pea ma neid kadusid hetkel oluliseks, kuna arhiivisalvestiste taasleidmine ja digitaliseerimine ning korrastamine on töö, mis kestab alati edasi.

3 MANDOLIINI ARHIIVISALVESTISED

Siin peatükis kirjeldan ja analüüsin uurimuses kogutud materjali, mille leidsin ERA inventariraamatutest ning toetusin ka Janika Vaniko koostatud exceli- tabelile. Organiseerisin vastavad mandoliini arhiivisalvestiste leiud enda koostatud tabelisse. Loodud tabelis on andmed alates 1966. kuni 1990. aastani, kokku 101 helifaili. Konkreetsuse huvides välistasin kõik mitte otseselt mandoliinimängu või sellega seotud juttu sisaldavad salvestised, isegi need, mis on samade mängijate ja kollektiividega seotud. Tegemist on nõukogude võimu perioodiga Eesti ajaloos, seega on andmetes omavalitsuste haldusüksused märgitud tolleaegsete nimedega, ehk nii, nagu need algmaterjalidest leidsin. Selguse huvides liigun andmeid kirjeldades ja analüüsid ajaliselt vanemast uuema suunas.

3.1 Salvestatud mandoliinimängijad

Kui räägime mandoliini arhiivisalvestiste teadvustamisest nii pärimusmuusikaga tegelevate ning ka sellest kaugemalt olevate inimeste seas, siis ajaloolise äramärkimise huvides usun, et on hea teada nimesid, kes salvestisele mandoliini mänginud. Lisaks mainin salvestisi kogunud inimeste nimesid. Nii tekib meil ERA arhiivisalvestistest esmane ülevaade rahvapärastest mandoliinimängijatest.

August Tina – 70- aastane, mängib mandoolat, salvestatud aastal 1966. Pärit Põlva rajoonist, Kanepi kihelkonnast. Salvestamas käis Aino Strutzkin Eesti Raadiost. (vt Lisa 1)

Alja Kaus, Aksel Lange, Jaan Kauber – Kloostriansambel Haapsalu rajoonist, Kirbla kihelkonnast, Lihula sovhoosi kloostri osakonnast. Alja 32- aastane, Aksel 56- aastane, Jaan 57 -aastane. Kõik kolm mängivad mandoliinet*. Salvestatud 1968. aastal. Koguja: Ingrid Rüütel. (vt Lisa 1)

Laine Täheväli – vanus teadmata, mängib bassmandoliini. Salvestatud 1973(?)* aastal Puhja kihelkonnast. Kogujad: August Kavald ja Raimo Kangro. (Lisa 1)

Karla Plinte – 72- aastane, mängib mandoliini, salvestatud aastal 1973. Pärit Valga rajoonist Karula kihelkonnast. Elas Kaagjärve külanõukogus, Järve külas. Teda käisid salvestamas Herbert Tampere ja L. Briedis. (vt Lisa 1)

Karl Tamm – sündinud aastal 1900 (72-73- aastane*), mängib mandoliini, pärit Karula kihelkonnast, Iigaste külast. Salvestatud 1973. aastal. Kogujad: Ingrid Rüütel ja Kristi Salve. (vt Lisa 1)

Mihkel Kuul – vanus teadmata, pärit Tartu rajoonist, Tartu-Maarja kihelkonnast Vorbuselt. Mängib mandoliini. Salvestatud aastal 1974. Koguja: August Kavald Eesti Raadiost. (vt Lisa 1)

Andres Kärg, Ako Siska – Pärit Võru rajoonist, Rõuge kihelkonnast, Viitina vallast, Kaluga külast (praegu: Ristemäe küla). Andres 16- aastane, Ako 17- aastane. Üks mängib mandoliini, teine bassmandoliini. Salvestatud 1977. aastal. Kogujad: Ingrid Rüütel, E. Tampere ja M. Jallai. (vt Lisa 1)

Jakob Metsmees – 65- aastane, pärit Võru rajoonist, Rõuge kihelkonnast, Hurda külast ja Tsooru külast. Salvestatud aastal 1977 ja kogumas käisid E. Liiv ja M. Jallai. (vt Lisa 1)

Johannes Sooster – sündinud 1900. aastal (78-79.-aastane*), mängib mandoliini, pärit Hiiumaalt, Emmaste kihelkonnast, Tärkma külast. Salvestatud 1979. aastal. Kogujad: I. Rüütel, M. Jallai. (vt Lisa 1)

Ferdinand Kõlli – 66- aastane, mängib mandoliini, salvestatud aastal 1980. Pärit Vastseliina kihelkonnast, Vastseliina vallast, Indre külast. Salvestas K. Torop. (vt Lisa 1)

Alma Ess - Sündinud 1914. aastal (66-67- aastane), mängib mandoliini, pärit Jõgeva rajoonist, Põltsamaa kihelkonnast, Puiatu külast. Salvestatud aastal 1981. Teda kogusid M. Kõiva, ja P. Vesik. (vt Lisa 1)

Aleksander Hirv – vanus teadmata, pärit Paistu kihelkonnast Holstrest. Mängib mandoliini. Salvestatud aastal 1990. Kogumas käisid U.Oras ja Aino Strutzkin. (vt Lisa 1)

1983. aastast leidis veel kaks salvestust, mille kohta täpsemat infot ei leidnud, kuid esitajaks ansambel „**Käojaanid**”, kogujaks Aino Strutzkin, päritoluks Võru küsimärgiga. (vt Lisa 1)

1973. aastast leidis üksik salvestis, kus polnud mandoliinimängu, kuid Tõrva külakapelli liige **Hugo Kõomägi**, Valga rajoonist Helme kihelkonnast, mainib vestluses, et alguses mängis ta ansamblis mandoliini. Kapelli juhiks on märgitud Paul Kaidre. Kogujaks Aino Strutzkin Eesti Raadiost. (vt Lisa 1)

Kokku sain 17 mandoliinimängijat, kes on mänginud salvestistel üksi või kellegagi koos. Lisaks tavalisele mandoliinile esines nende seas üks mandoolamängija ja kaks bassmandoliini mängijat. Lisaks tõin esile Tõrva külakapellist mehe, nimega Hugo Kõomägi, kelle pillimängu ma salvestistelt ei leidnud, kuid kes mainis vestluses, et alguses ta mängis mandoliini. Kahjuks ei olnud võimalik tuvastada mandoliinimängija nime ansamblist Käojaanid. Tuleb tõdeda, et valdavalt on tegemist Lõuna-.Eesti kihelkondade külakapellidega: Kanepi, Puhja, Karula, Vorbuse, Tartu-Maarja, Rõuge, Vastseliina, Põltsamaa, Võru, Helme. Erandiks on vaid Kirbla ja Emmaste kihelkonnad. Seega varasemalt Kõiva (1970) juhendile ansamblimängu salvestamisest avaldub kinnitus: Lõuna-Eestis on ansamblites musitseerimine juba vanaks traditsiooniks. Siinkohal analüüsitavaid helisalvestisi on suures jaos tehtud pärast 1970. aastat. Enamus salvestatud pillimängijad on pigem vanemad, nagu juba August Pulsti ajal (vt lk 9). Kõige noorem helilindistatud mandoliinimängija on Andres Kärg, (16. a) ning kõige vanem Johannes Sooster (78-79a.).

3.2 Funktsiooni järgi jaotus bassi, akordsaate ja meloodia põhjal

Salvestiste otsimise protsessi ja uurimismaterjali peatükis mainisin, et töö alguses oli minu jaoks isiklikult üks huvitavamaid küsimusi, kas mandoliini arhiivisalvestistel esineb ka viisimängimist. Selle selle tarbeks sai loodud lahter „funktsioon”, kus on näidatud, kas tegu on meloodia, akordsaate või bassifunktsiooniga. Järgnevalt toon esile, kui palju leidsin, millistes koosseisudes ja funktsioonides mandoliini kasutamist. Lisaks märgin, kas salvestatud lood on vaid instrumentaalid või esineb lisaks pillimängule ka laulmist. Selguse mõttes paigutan ansambli algusesse mandoliinimängija nime, kes vastavat pillifunktsiooni mängib, seejärel nimed, kellega salvestised seonduvad.

Funktsioon: Bass

August Tina – ansambel koosseisus August Mürsepp (I viiul), Osvald Viin (II viiul), Kindlus Viin (akordkannel), August Tina (mandool). Bassi funktsioonis kaheksa pala, kõik instrumentaalid. (vt Lisa 1)

Laine Täheväli - Puhja külakapell: Elmar Täheväli (viiul, kapelli juht), Oskar Märtsen (löötpill), Laine Täheväli (bassmandoliin), Alma Märtsen (tuurkannel), Endel Koppel (domra). Bassi funktsioonis kümme pala, kõik instrumentaalid. (vt Lisa 1)

Ako Siska - ansambel: Üllar Pihu (rütmikitarr), Andres Kärg (mandoliin), Ako Siska (bassmandolin), Alo Pihu (akordion), Aivar Lillmets (duurkannel). Bassi funktsioonis viis pala, kolm neist instrumentaalid, kahel ka lisaks laulmist. (vt Lisa 1)

Funktsioon: akordsaade

Mihkel Kuul - Vorbuse külakapell: Arnold Kask (kapellmeister), Jaan Meriste (tuuba), Kalle Kuus (viiul), Avo Mölder (karamba, rütmipill), Mihkel Kuul (mandoliin), Ilse Tool (kitarr), Erich Lapp (I viiul), Nikolai Hünnonen (krookspill). Akordsaate funktsioonis üheksa pala, kõik instrumentaalid. (vt Lisa 1)

Andres Kärg - ansambel: Üllar Pihu (rütmikitarr), Andres Kärg (mandolin), Ako Siska (bassmandolin), Alo Pihu (akordion), Aivar Lillmets (duurkannel). Akordsaate

funktsioonis kaks pala, üks instrumentaal, üks lauluga. Kohati tundub ilmnevat teise hääle moodi saateliine. (vt Lisa 1)

Aleksander Hirv - kapell: Peeter Hunt (viul, ans. Juht), Hans Aavik (löötpill), Ülo Temp (akordion), Aleksander Hirv (mandoliin), Leili Hainsoo (jauram jm.), Paul Almers (kontrabass), Aino Reimo (laul). Akordsaate funktsioonis kolmteist pala, seitse neist instrumentaalid, millest omakorda kolm instrumentaalpala pillisolistidega, ning kuus lugu laulmisega. (vt Lisa 1)

Ansambel **“Käojaanid”** - Akordsaate funktsioonis üks pala koos laulmisega. (vt Lisa 1)

Funktsioon: meloodia

Alja Kaus, Aksel Lange, Jaan Kauber - kloostriansambel: Ljubov Toompuu (viul), Elise Selg (kannel), Natalie Nessel (kitarre), Alja Kaus (mandoliine), Aksel Lange (mandoliine), Jaan Kauber (mandoliine). Meloodia funktsioonis seitse pala, kõik instrumentaalid. Kõik kolm mandoliini mängivad meloodiat. (vt Lisa 1)

Karl Tamm - Karl Tamm (mandoliin), Minna Tamm (akordkannel). Meloodia funktsioonis seitse pala, kõik instrumentaalid. Kuus pala mandoliini ja akordkandle koosmängu, üks pala, kus Miina Tamm räägib kandlemängust ja Karl Tamm samal ajal jutu taustal “tinistab” lugu mängida. (vt Lisa 1)

Andres Kärg - ansambel: Üllar Pihu (rütmikitarr), Andres Kärg (mandolin), Ako Siska (bassmandolin), Alo Pihu (akordion), Aivar Lillmets (duurkannel). Meloodia funktsioonis kolm pala, ühest polkast kaks varianti. Polka on instrumentaal. Teine lugu on lauluga. Lauluga loos tundub esinevat tromlostiilis saateliin või teine hääl. (vt Lisa 1)

Jakob Metsmees – mängib pilli üksi ehk soolona. Üks instrumentaalpala. On kuulda, kuidas mängib ka lahtisi keeli kaasa. (vt Lisa 1)

Johannes Sooster – mängib pilli üksi ehk soolona. Kannab ette viis pala instrumentaalina. Ühte neist proovib ka koos pilliga laulda, aga hiljem lihtsalt laulab lühidalt. (vt Lisa 1)

Ferdinand Kõlli – Kannab ette üheksa pala, kaks neist koos koguja Igor Tõnuristiga instrumentaalidena, seitse soolona, samal ajal lauldes ja mängides pillil meloodiat. (vt Lisa 1)

Alma Ess – mängib pilli üksinda ehk soolona. Kannab ette kolm pala, kõik instrumentaalid. (vt Lisa 1)

Ansambel “**Käojaanid**” - Meloodia funktsioonis üks pala, mis on mängitud instrumentaalina. (vt Lisa 1)

Kategoriseerimisel ilmnes kohati segadust, näiteks, missugusesse kategooriasse paigutada **Karla Plinte** salvestised, mis oli eelkõige tingitud helifailide kvaliteedist ja kapelli pilliderohkest koosseisust: Kaspar Parv (akordion), Ferdinand Sommer (kannel), Aleksander Meressaar (duurkannel), Teodor Tajeovski (II viiul), Alfred Vaher (I viiul), Feliks Sepp (II viiul), Richard Plinte (kitarr), Karla Plinte (mandoliin), Eduard Beersim (trumm), Juhan Arvisto (kontrabass). Raske oli kuulates aru saada, kas mandoliin mängib saadet või meloodiat ning seega jätsin need salvestised kategoriseerimata. Kokku viisteist pala, millest kaksteist instrumentaalid ja kolm lauluga. (vt Lisa 1)

Lisaks, olles saanud ülevaate funktsioonipõhisest jaotumisest pillimängijate vahel, tuleb ära märkida leidude mitmekülgust. Nimelt esines nii akordsaadet kui meloodiamängimist ansambelis “Käojaanid” ning samuti Võru rajooni ansambli liikmel Andres Kärgil. (vt Lisa 1)

Funktsiooni analüüsist ilmnes, et 101st salvestisest on 73 ainult instrumentaalid, 20 koos lauluga pala ja 8 faili sisaldavad ainult vestlust. Bassifunktsioonis tegutses kolm mängijat, akordsaadet mängis kaks pillimeest ja meloodiat esitas pillil kaheksa inimest. Lisaks esines Adres Kärgil ja nimetul mängijal ansamblist Käojaanid nii meloodiat kui akordsaadet. Karla Plinte salvestised jätsin kategoriseerimata. Kõige põnevamaks avastuseks pean meloodiamängu tugevat ülekaalu pillimängijate seas. Arhiivisalvestisi otsima asudes, ei lootnud ma viisimängimist eriti leida, kuid tuleb tõdeda, et reaalne olukord on palju põnevam. Sain kinnitusmaterjale ka teooriale, kus Kont-Rahtola mainib, et basspillina kasutati ka mandoolasid. Lisaks tekkis põnev puutepunkt Tampere (1975) raamatus mainitud ansambli kohta Kanepis. Kas see võib olla sama, mis 1966. aastal A. Strutzkini

kogutud helisalvestus (vt Lisa 1)? Strutzkin on märkinud pillideks: 2 viiulit, akordkandle ja mandoola. 1975. aastal mängisid Kanepis 2 viiulit, akordkannel, mandoola ja kontrabass. Tundub, et ajavahemikus 1966 - 1975 liitus kollektiiviga kontrabass.

3.3 Repertuaar

Järgnevalt uurisin, mis tüüpi muusikapalasisid mängiti. Loendasin vastavalt tabelile üldiselt tüüpide järgi kokku salvestistel esinenud lood: polkad, reilendrid, valssid, fokstrotid, marsid ja lihtsuse huvides paigutasin kõik ülejäänud lood ühte gruppi. Kui algmaterjalides polnud pala tüüpi märgitud, siis kuulasin ja otsustasin ise, kuhu lugu paigutada.

August Tina – 1966. Lood: „Pulma polka“, „Lenduri valss“, „Mulgi polka“, „Lenduri valss“, Reilender: „Ants läks metsa Mallekesega“, „Öövalss“, „Tõmba, Jüri!“, „Reilender“. Kokku kaks polkat, kolm valssi, kaks reinlendrit ja üks erilugu . (vt Lisa 1)

Alja Kaus, Aksel Lange, Jaan Kauber – 1968. „Ma vaatsin aknast välja“, reilender "Oh sa poiss", „Polka“, valss "Õhtud Holstres", „Padespaan“, „Tiideratas-taaderatas“, valss "Neiukene noorukene". Kokku üks polka, kaks valssi, üks reinlender ja kolm muud erilugu. (vt Lisa 1)

Laine Täheväli – 1973? „Krakovjak“, „Padespaan“, „Adra saun“ (polka), „Palupõhja valss“, „Läksin ma läbi külatänava“ (reilender), „Trullallaa- polka“, „Teppo- polka“, „Julaias laanes“ (valss), „Kui naine minul pahandab“, „Padigaater“. Kokku kolm polkat, kaks valssi, üks reilender ja neli muud erilugu. (vt Lisa 1)

Karla Plinte – 1973. Valss „Vana arm“, „Manni polka“, foks „Postipoiss“, „Padispan“, valss „Ketraja“, „Vengerka“, valss „Kalman“, „Krakovjak“, „Perekonnavalss“, „Põdrajaht“, polka „Neiu minu pahandas“, valss „Valge lill“ - läti rahvaviis, foks „Keer tu teci“ - läti rahvaviis, „Marss“. Kaks polkat, viis valssi, üks marss, kaks foksi ja neli muud erilugu. (vt Lisa 1)

Karl Tamm – 1973. Valss „Nõiduslik öö“, „Valss“, „Polka“, „Reilender“, marss „Mandžuuria“. Üks polka, kaks valssi, üks reilender ja üks marss. Ühel salvestusel natuke mängib oma abikasa jutu taustaks. (vt Lisa 1)

Mihkel Kuul – 1974. Reilendrite popurrii, vana valss „Vaikne õhtutunnike“, „Talgupolka“, „Mulgipolka“, „Perekonna valss“, „Vana valss“, „Krakovjakk“, „Tustepp“, valss „Celita“. Kaks polkat, neli valssi, üks reilendrite popurrii, ja kaks muud erilugu. (vt Lisa 1)

Andres Kärg, Ako Siska – 1977. „Polka“, „Võru valss“, „Padespaan“, „Seal Siberis Baikali taga“, „Polka“ (sama, mis nr1). Kaks polkat (kaks eri salvestist ühest samast loost), kaks valssi ja üks muu erilugu. (vt Lisa 1)

Jakob Metsmees – 1977. Üks lugu: „Pruudipärg“. (vt Lisa 1)

Johannes Sooster – 1979. „Leika-Aadu Liisu“, „Leik-Aadu Liisu oli...“ (katse sõnadega), „Pulmapolka“, „Mai valts“ (omatehtud lugu), „Nõiduslik öö“ – valts, „Vandiraiujate polka“. Kaks polkat, kaks valssi, üks muu erilugu, mida ühel korral lihtsalt mängib viisi, edasi proovib koos pillimänguga laulda, lõpuks ainult laul. (vt Lisa 1)

Ferdinand Kõlli – 1980. „Valtser“, „Läänemere lained“, „Raha paneb rattad käima“, „Lumisel väljal“, „Haanja miis“, „Kui ma olin väike“, „Pea õitsvad lilled, pea õitsvad roosid“, „Metsa läksid sa“, „Padispaan“. Kokku neli valssi ja viis muud erilugu. (vt Lisa 1)

Alma Ess - 1981. „Krakovjak“, „Pabiljoni polka“, „Padespaan“. Kokku üks polka ja kaks muud erilugu. (vt Lisa 1)

Ansambel „**Käojaanid**“ 1983. Kaks lugu: „Sügistuultes kaebas taevas hall“ ja „Kosjapolka“. (vt Lisa 1)

Aleksander Hirv – 1990. „Kukkuva kello“ (rl), „Kui kord lapsena luhal“ (v), „Viljandist mööda teed tulles sa“ (p), „Meil kõlas kõrvu sõjahääl“ („Ärma sõda“), „Kenas külas uhkes talus“ („Seki Märdi kosjalugu“), „Külavalts“, „Juulit-Maalit polka“, „Marss „(omalooming), valss „Õhtud Holstres“, Popurrii vanadest tantsudest, „Külas käivat ringi

sosin“, "Antsu kosjad"(p),“ Leidsin metsast kärbseseene „(p),“ Käo valss“. Kokku viis polkat, viis valssi, üks reinlender, üks marss ja üks erilugu: popurrii. (vt Lisa 1)

Kokku on kõigi salvestiste peale 93 lugu, millest 22 on polkad, 31 valsid, 7 reinlendrid, 2 fokstrotid, 3 marsid ja 28 muud palad. Nn eriliste lugude hulgas leiduvad mõned palad, millega mul on isiklik kokkupuude . Näitkes esineb erinevate esitajate repertuaaris „Padespaan” kuuel korral ning „Krakovjakk” kolmel korral. Mainitud on ka „Vengerkat”, mis on minu jaoks märgilise tähendusega, kuna on üks esimesi palasid, mida ise mandoliinil ära õppisin. Võrreldes saadud tulemusi osade teooria peatükis nimetatud mandoliiniorkestritele seatud lugudega (vt lk 7), kus 1930. - 60. aastate repertuaar oli väga mitmekesine ja koosnes rahvamuusikast, kirikumuusikast kuni kergemate klassikamuusika teosteni, siis siinkohal käsitletavat mandoliini arhiivisalvestised on tugevasti rahvaliku muusika mõjutustega. Kuid rahvalik repertuaar sisaldab mitmekesiselt erinevaid palade tüüpe.

3.4 Pillimängijate jutustused

Mandoliini arhiivisalvestistel pole säilinud vaid pillimäng. Lisaks on talletatud ka piisavas koguses sõnalist mälu,. Meenutades taas 1970. aasta rahvapillide salvestamise juhendit (vt lk 7), kus on rõhutatud, et peale pilliloo esitamist lastagu mängijal jutustada, kus ja kunas ja kellelt õppis selle või teise loo. Lisaks, pillimeistritel palutagu jutustada, missugustelt meistritelt on õppinud , mis liiki puidu ja milliste vahenditega toimetavad.

Juba arhiivisalvestiste uurimise ja organiseerimise käigus jäid mulle mõned failid silma ning moodustasin eraldi tabelilahtri „vestlus”, kuhu märkisin pikemate vestlustega salvestistele täiendavaid märkmeid. Järgnevalt toon valikuliselt välja iga pillimängija vestluste põhjal täiendavat infot nende kohta.

August Tina – kuuel salvestisel kaheksast on vestlus.

Pillist, õpetamisest, lugude seadmisest: Mandoola on pilli nimi. Mängib paljusid pille, aga oma sõnutsi mitte ühtegi hästi (muheleb). Koolis oli harmoonium, nii õpilastele kui laulukoorile õpetas lisaks harmooniumi. Hiljem oli tal kolmes koolis mandoliini-

orkestreid, kus pille pikolost kuni bassmandoliinini - kõik pillirühmad olid nii esindatud. Mandoliiniorkestrid olid Karstes, Kaagveres ja lõpuks Kanepis. Pillidest esindatud pikolomandoliin, mandoliin I, mandoliin II, mandoola I, mandoola II, mandotšello I, mandotšello II ja bassmandoliin. Pille ta häälestas ja õpetas lastele. Õpilasi oli palju. Mõni õpilastest on hiljem valinud teise pilli, aga noodiõpetuse algtõed sai ta ikka sealt, mandoliini pealt on ju kerge õppida. Lugusid seades kapellmeister ütleb duuri ära ja siis kuulatakse ja seatakse nii palju kui osatakse, kuulmise järgi. Mängitakse peamiselt ikka peast, kuigi mõned lood on ka noodist õpitud. Saatepillidele on partiid ise kombineeritud. Noodis on muidugi saated kitarril küll ette nähtud, aga nad ei ole neid kasutanud. Rohkem mängitakse duurides, mollidega vähem. Mõnikord klaveril mängitakse ka mollides. (ERA RKM, Mgn. II 1301)

Alja Kaus, Aksel Lange, Jaan Kauber – ühel salvestisel kaheksast vestlus.

See ansambel mängib kolhoosi algaastatest, 1949. peale. Koosseis on vahepeal muutunud, mõned liikmed on vahetunud. Põhiliselt mängitakse peast. Viimasel ajal Alja Kaus juhendab noodist. Õpib ise noodi järgi loo ära, seab noodid teiste jaoks ümber ja nende järgi õpitakse uuemad lood. Mõnikord õpib ka keegi mõne loo kuulmise järgi ära (näiteks kuuleb lugu televiisorist). On lihtne külakapell, peamiselt kolhoosirahvale esinetakse. Isetegevuskonkursist on osa võetud, käidi isegi Tallinnas. (ERA RKM, Mgn. II 1484)

Laine Täheväli – seitsmel salvestisel kümnest vestlus. Kuuel palal loo lõpus, ühe loo alguses ja lõpus.

Ansambelis on neid viis: abikaasad Elmar Täheväli ja Laine Täheväli, abikaasad Oskar Märtsen, Alma Märtsen ja veel domramängija Endel Koppel. Peaaegu perekonnaansambel. Vana haruorkestri põhjal loodud ansambel. Pärast esimest proovi peab ikka usku olema, et kas kõik klapib, kas on kuulajale vastuvõetav niinimetatud „ürgaegne“ muusika. Toodi ka mootorrattaga vanemaid mehi kokku, kes väga öösel ei tahtnud tulla ja nii sai see hoog sisse ja viidi toimingut edasi. Muusika valikute maitset klapitati käsku täites ja trenni tehes. Proove tehakse peamiselt õhtul, mõnikord ka päeval, näiteks pühapäeviti. (ERA RKM Mgn. ER 29)

Karla Plinte – Kõigist neljateistkümnest palast vestlust salvestistel ei ole.

Karl Tamm – kahel salvestisel seitsmest vestlus.

Pillimängu õppimisest. Esmalt lell õpetas talle lõõtsa. Enne pidi õppima viisi pähe ja siis hakati pilliga pihta. Lell laulis ette ja tema järgi. Näitas, kuhu klahvi peale kuidas sõrmed panna ja lõpuks pidi ise otsima õiged klahvid. Pillimängija ei saa oma sõrmede peale vaadata! Niimoodi otsis, raskemaid kohti lell aitas. Kandlemängu õppis ise. Kui kannel jäi vanaks, tekkis mõte ise kannel teha. Kolmkümmend neli viisikannelt ja kaks akordkannelt on teinud. Kaks-kolm mandoliini ja mandoolat ka ise teinud. (ERA RKM Mgn. II 2373)

Mihkel Kuul – neljal salvestisel üheksast vestlus.

Pärit on nad kõik Tartu Näidissovhoosi maadelt, ühisnimetajaks Vorbuse külakapell. Esimene koosseis oli väiksem. Proovid toimuvad esmaspäeviti. Kolm aastat koos käidud. Esinemisi rohkelt. Pärast päevatööd heaks vahelduseks. (ERA RKM, Mgn. II 2629)

Andres Kärg, Ako Siska – viiest salvestisest ühelgi vestlust ei ole.

Jakob Metsmees – üks salvestis, millel ka lühike vestlus helifaili alguses.

Lühidalt mainib enne loo mängimist, et peab enne proovima korra seda meloodiat ja siis mängib loo „Pruudipärg”. (ERA RKM Mgn. II 2953)

Johannes Sooster – üheksal salvestisel kümnest vestlus.

Teeb ise pille. Mängib omatehtud Itaalia süsteemi järgi ümmargust mandoliini. Vend mängis viiulit. Mängisid vennaga koos kahekesi viiuli ja mandoliiniga. Mandoliini on mänginud viisipillina 1916. aastast. 1919. aastal läks sõjaväkke, siis sai kohe Sõjaväeorkestrisse. Alguses oli ta Tallinnas, siis edasi Valgas. Seal oli mandoliinide ja viiulite segaorkester. Mängis seal mandoliini ja kitarr ja lõpuks isegi kolmekeelset balalaika-kontrabassi. See oli kolmenurgeline, kolmekeelne, nagu balalaikad ikka on. Hüüti lumelabidaks. Kui Johannes sõjaväest ära tuli, siis hakkas jälle ka oma kodus ja külas mängima. Pille hakkas ise tegema varakult, 1925. aastal, sest pillid olid kallid ja kuskilt polnud saada. Esimesena tegi viiuli, mille hiljem andis Tallinna Muusikamuuseumisse. Käis ka ise muuseumis vaatamas, kuid viiulit polnud veel välja pandud. Lisaks andis muuseumile ka ühe mandoliini ja kandle. Kassari muuseumile viis ise ka ühe mandoliini. Teistele külameestele-poistele on teinud mandoliine, mandoolasid, kontrabasse, viiuleid. Johannes käis kord Juhan Zeigeri seminaris, kus pidi ise loo tegema. Zeiger laitis loo ära, sest üks fraas oli siit ja teine sealt. Johannes ise ei teadnudki neid

lugusid, mida Zeiger mainis. Neli aastat käis Tallinnas rahvapilli orkestrijuhude kursustel. Räägib mängitud „Vandiraijude polkale” juurde loo. Kuulis seda Kõpust, et kui seal krahv von Ungern-Sternberg laevu hukutas, siis neid mehi, kes laeva vandid läbi lõikasid ja laevu rüüstasid, kutsuti vandiraijudeks. Selle nime pani ta loole ise. Kapelle ja orkestreid on Johannesel üsna mitu olnud. Noodist seaded on ta palju ise teinud, sest seadeid polnud saada. Isa õpetas nooti tundma, mängis harmooniumil kirikulugusid. Isa õppis oma emalt. Johannese vanaema ja Paul Tammeveski (Estoniast) isa olid õde ja vend. Vanaema oli suur kirikulaulja, siis sealt ka isa nooditundmine. Rahvamaja juhatajana oli Johannesel oma orkester, kus õpetas nooti ja pani mängima kaheksakümmend neli inimest. Kui Johannes ise oli algkoolis, siis õpetati ka seal nooditundmist, mida tegi kooliõpetaja Juhan Lipp. Too oli Peterburis õppinud ja mängis viiulit, orelit ning pani tugevalt rõhku laulmisele. Vahel pandi Johannes ka ise hommikupalvustel orelit mängima, sest oli piisavalt juba oskaja. Pärast sõda hakkas kodus vendade ja õega mängima. Johannesel on kolm venda ja üks õde. Siis liitus ka teisi. Nii moodustus tema esimene orkester Hiiumaal. Sega-keelpilliorkester: viiulid, mandoliinid, kontrabassid, balalaikad. Hiljem läks Johannes Käinasse, seal moodustus suurem segaorkester. Pärast sõda hakkas uuesti mängima Emmaste rahvamajas, kõigepeal noodi järgi koos isa ja venna Juliusega. Käis kursustel, õppis ise nooti kirjutama. (ERA RKM Mgn. II 3167 - 3168)

Ferdinand Kõlli – üheksa salvestist vestlusi ei ole. ’

Alma Ess – kolm salvestist vestlust ei ole.

Aleksander Hirv – seitsmel salvestisel neljateistkümnest on vestlus.

Heino Väikene oli nende orkestri asutaja ja esimene juht. Orkester asutati 1972. aastal, mil Heino Väikene, seoses Halliste kooli likvideerimisega, läks tööle Holstre kooli muusikaõpetajaks. Kuna külas oli kuulu järgi pillimehi, aga neil polnud seni õiget juhti, siis kutsuti mehed kokku ja Heino hakkas nendega tegelema. Üsna pea hakati käima festivalidel ja ülevaastustel. Heino suri 7. detsembril 1978. aastal. Enne surma oli ta rääkinud, et meestel juba hea koosmängimine, saab hakata mängima partiide kaupa. Sellest koosseisust on alles veel Hans Aavik ja Aleksander Hirv. Aleksander Hirv räägib, kuidas hakati repertuaari otsima. Nimelt enne sõda oli neil üks koolmeister, kes „süstitis“ õpilastesse muusikalise tunnetuse. Nii käidi tema juures pilli mängimas. Siis tuli sõja tõttu pikk vahe, aga pärast sõda tuldi uuesti kokku. (ERA RKM Mgn. 62)

Hugo Kõomägi - Tõrva külakapell.

Endine õpetaja ja nüüd pensionär. On oma ansamblis kõige vanem, koolis töötanud nelikümmend viis aastat ja selle aja sees olnud laulmise- ja muusikaõpetaja. Ansambli juht Paul Kaidre kutsus enda seltsi mängima. Alguses valis mandoliini, selgus aga, et see pill talle hästi ei sobi. Siis võttis viiuli, kuigi polnud seda ammu mänginud, aga kohanes kiiresti. Ansambel on tore. Väga kohusetruud inimesed, igal esmaspäeval, kui on proov, sajabrotsendilisel kõik kohal. Võtavad tööst südame ja armastusega osa. (ERA RKM Mgn. II 2345)

Käojaanid – kaks salvestist, vestlust ei ole.

Kokku on vestlusi üheksa erineva pillimängija või kapelli kohta kolmekümne kaheksal salvestisel. Neil räägivad mandoliinimängijad August Tina, Alja Kaus, Aksel Lange, Laine Täheväli, Karl Tamm, Mihkel Kuul, Jakob Metsmees, Johannes Sooster, Aleksander Hirv ja Hugo Kõomägi. Nende kohta leidis erinevat informatsiooni. Oli vestlusi mandoliiniga seotud teemadel kui ka orkestri või kapelli üldisema ajaloo ja pillimeeste teemadel. Kõige silmapaistvam leid oli kindlasti Johannes Sooster Hiiumaalt Emmastest, kes oli salvestistel väga jutukas ning kelle kohta sai selle info põhjal hea ülevaate tema eluloost ja muusikuteest. Need jutustused kinnitasid, et Kõiva (1975) rahvapillide juhendist või sarnastest põhitõdedest on kogujad enamasti kinni pidanud.

KOKKUVÕTE

Antud töö eesmärk oli anda esmane ülevaade Eesti Rahvaluule Arhiivi heliarhiivis olevatest mandoliini helisalvestistest.

Töö uurimismaterjaliks otsisin ERAst välja mandoliini arhiivisalvestised, millest moodustasin ülevaatliku tabeli, märkides erinevatesse lahtritesse salvestisi iseloomustavat informatsiooni. Moodustatud tabelit analüüsidest tõin esile järgnevad: salvestatud pillimängijad; funktsiooni järgi jaotus bassi, akordsaate ja meloodia põhjal; repertuaar ja pillimängijate jutustused.

Uurimisprobleemi sõnastasin küsimustena: kui palju on ja mida sisaldavad ERA arhiivis olevad rahvapärased mandoliini helisalvestised?

Täpsustavateks uurimisküsimusteks esitasin: millistes muusikalistes eri funktsioonides mandoliini nendel salvestistel mängimas leidub? Kui mitmekesine on salvestistel esinev lugude repertuaar? Mida sisaldavad salvestistel olevad vestlused pillimängijatega?

Tõstatatud küsimustele leidsin vastused. ERAst leidsin 101 mandoliini arhiivisalvestist, kriteeriumiteks olid mandoliinimäng või mandoliini mainimine salvestistel. Mandoliinimängijaid sain kokku 17: August Tina, Alja Kaus, Aksel Lange, Jaan Kauber, Laine Täheväli, Karla Plinte, Karl Tamm, Mihkel Kuul, Andres Kärg, Ako Siska, Jakob Metsmees, Johannes Sooster, Ferdinand Kõlli, Alma Ess, Aleksander Hirv, Hugo Kõomägi ja üks nimetu mängija ansamblist Käojaanid. Funktsiooni järgi jaotusid bassimängijateks August Tina, Laine Täheväli ja Ako Siska; akordsaate mängijateks Mihkel Kuul, Aleksander Hirv; meloodiamängijateks Alja Kaus, Aksel Lange, Jaan Kauber, Karl Tamm, Jakob Metsmees, Johannes Sooster, Ferdinand Kõlli, Alma Ess. Erilisemalt silmapaistev

oli nii akordsaate- kui meloodiamängu sisaldavad Andres Kärgi ja nimetu ansamblist Käojaanid salvestised. Karla Plinte jäi helisalvestuse kvaliteedi ja kapelli koosseisu pilliderohkuse tõttu kategoriseerimata. Repertuaari analüüsidest sai jaotatud 93 salvestist, mis sisaldasid muusikapalasi, järgnevalt: 22 polkat, 31 valssi, 7 reinlendrit, 2 fokstrotti, 3 marssi ja 28 muud pala. Vestlust pillimängijatega sisaldasid 38 salvestist, millest 8 salvestist sisaldasid ainult vestlust. Vestlust sisaldavate failidega olid seotud nimeliselt August Tina, Alja Kaus, Aksel Lange, Laine Täheväli, Karl Tamm, Mihkel Kuul, Jakob Metsmees, Johannes Sooster, Aleksander Hirv ja Hugo Kõomägi. Vestlused sisaldasid palju teadmisi pillimängijate ja kapellide kohta. Kõige silmapaistvamalt jutukam oli Johannes Sooster Hiiumaalt, kelle räägitud vestluse põhjal saaks üles ehitada laias laastus tema eluloo käigu.

Peaaegu ERA arhiivisalvestiste andmete analüüsi edukaks. Kuulasin, organiseerisin ja tõin välja erinevaid rahvapäraste mandoliiniga seonduvaid detaile. Loodan, et uurimustöö on kasulik teadvustamiseks esiteks just pärimus- ja rahvamuusika huvilistele, et mandoliini arhiivisalvestised on olemas ja nendel leiduvad vanad mandoliinimängijad, palad ja jutustused on väärt avastamist. Kuigi osad salvestised jäid ERAs mulle endiselt veel erinevatel põhjustel kättesaamatuks, siis usun, et need 101 helisalvestist on hea esmane ülevaade rahvapäraste mandoliini arhiivisalvestistest.

Töö on täitnud oma eesmärgi.

KASUTATUD KIRJANDUS JA ALLIKAD

Kasutatud kirjandus:

ERA 2019. Eesti Rahvaluule Arhiiv. <http://www.folklore.ee/era/ava.htm>, (30.04.2019)

Põlder, J. 1996. Mandoliiniõpik. [Diplomitöö]. Viljandi: Viljandi Kultuurikolledž.

Rahvapärimate koguja nr. 7 1970, Toim Kõiva, O. ja Liiv, E. Eesti NSV Teaduste akadeemia Fr. R. Kreutzwaldi nimeline kirjandusmuuseum.

Sildoja, K. 2014. Äratismäng uinuvale rahvamuusikale. August Pulsti mälestusi. Tallinn: Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum

Tampere, H 1975. Eesti rahvapillid ja rahvatantsud. Tallinn: Eesti Raamat

Tõnurist, I; Sünter, A; Kivisilla, T; Kont-Rahtola, A; Hainsoo, M; Jaago, C & Noormaa, T. 2008. Eesti Rahvapäille. Tallinn-Viljandi: Ajakirjade Kirjastus.

Õunapuu, L. 2019. Üliõpilaste kirjalikud tööd. Metoodiline juhend bakalaureuse-, seminari-, magistri-, lõputööde, referaadi ja essee koostamiseks ning vormistamiseks. Viljandi: Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia

Õunapuu, L. 2014. Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes. Tartu Ülikool http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/36419/ounapuu_kvalitatiivne.pdf (30.04.2019)

Kasutatud ERA allikad:

Tuletame siis ka mõne, ERA, RKM, Mgn. II 1301 < Kanepi khk - A. Strutzkin < August Tina, 70a. (1966).

Peale see on siis nüüd, ERA, RKM, Mgn. II 1484 < Kirbla khk, Lihula sovhoosi kloostri osakond – I. Rüütel < Alja Kaus, Aksel Lange, Jaan Kauber (Kloostriansambel); 32a, 56a, 57a.

Krakovjak, ERA, RKM, Mgn. ER 29 < Puhja khk – A. Kavald, R. Kangro < Laine Täheväli (Puhja külakapell)

Padespaan, ERA, RKM, Mgn. ER 29 < Puhja khk – A. Kavald, R. Kangro < Laine Täheväli (Puhja külakapell)

Lell õpetas lõõtsa, ERA, RKM, Mgn. II 2373 < Karula khk, Iigaste k – I. Rüütel, K. Salve < Karl Tamm, snd. 1900. a.

Pärit on nad kõik, ERA, RKM, Mgn. II 2629 < Tartu-Maarja khk, Vorbuse k – A. Kavald < Mihkel Kuul (Vorbuse külakapell)

Pruudipärg, ERA, RKM, Mgn. II 2953 < Rõuge khk, Viitina v, Ristemäe k – I. Rüütel, E. Tampere, M. Jallai < Jakob Metsmees, 65. a.

Mandoliine ikka jah, ERA, RKM, Mgn. II 3167 < Emmaste khk, Tärkma k – I. Rüütel, M. Jallai < Johannes Sooster, snd. 1900. a.

Aga kui seda nüüd, ERA, RKM, Mgn. II 3167 < Emmaste khk, Tärkma k – I. Rüütel, M. Jallai < Johannes Sooster, snd. 1900. a.

A mandoliinet on ikka, ERA, RKM, Mgn. II 3167 < Emmaste khk, Tärkma k – I. Rüütel, M. Jallai < Johannes Sooster, snd. 1900. a.

Aga millal te siis nüüd, ERA, RKM, Mgn. II 3168 < Emmaste khk, Tärkma k – I. Rüütel, M. Jallai < Johannes Sooster, snd. 1900. a.

Mis lugu see nüüd, ERA, RKM, Mgn. II 3168 < Emmaste khk, Tärkma k – I. Rüütel, M. Jallai < Johannes Sooster, snd. 1900. a.

Palju teil siis neid, ERA, RKM, Mgn. II 3168 < Emmaste khk, Tärkma k – I. Rüütel, M. Jallai < Johannes Sooster, snd. 1900. a.

Nüüd järgmiseks kuuleme ühte valssi, ERA, RKM Mgn. 62 < U. Oras, A. Strutzkin < Aleksander Hirv (Holstre külakapell)

juba pisut on räägitud selle külakapelli, ERA, RKM Mgn. 62 < U. Oras, A. Strutzkin < Aleksander Hirv (Holstre külakapell)

Minu nimi on Kõomägi Hugo, ERA, RKM Mgn. 2345 < Helme khk, Tõrva - A. Strutzkin < Hugo Kõomägi

ERA mandoliin. [exceli tabel] 2019 <https://drive.google.com/open?id=11W938R0ojSXErDugK0OYH4jln4WRslWX>

9004 Mgn ER	29	10/14/19v	Laine	pd	Puhja	pd	August Kunad, Remo Kangro	1973?	Paigaste	kapell: Puhja küla kapell: Elmar Taherall (viul, kapell juht), Oskar Märisson (pööspl), Laine Lähevali (bassmandoliin), Altra Märisson (luukitar), Endel Koppel (trona)	bassmandoliin	instrumentaal				bass
9004 Mgn ER	62	14/19v	Aleksander	pd	Paistu	Hobste	U. Oras, A. Strubžin	1990	Kukkuna kelu	kapell: Peeter Hurt (viul, ans. juht), Hans Aarik (pööspl), Üe Temp (akordion), Aleksander Hiv (mandoliin), Leil Hansoo (sauram jm.), Paul Almers (kontrabass), Anro Remo (lau)	mandoliin	instrumentaal	setetus P Hurt			saab
9004 Mgn ER	62	14/19v	Aleksander	pd	Paistu	Hobste	U. Oras, A. Strubžin	1990	Kui kord lappena lühil	kapell: Peeter Hurt (viul, ans. juht), Hans Aarik (pööspl), Üe Temp (akordion), Aleksander Hiv (mandoliin), Leil Hansoo (sauram jm.), Paul Almers (kontrabass), Anro Remo (lau)	mandoliin	lau A. Reimo + instrumentaal				saab
9004 Mgn ER	62	14/19v	Aleksander	pd	Paistu	Hobste	U. Oras, A. Strubžin	1990	Viljandi mööda teed Julias sa	kapell: Peeter Hurt (viul, ans. juht), Hans Aarik (pööspl), Üe Temp (akordion), Aleksander Hiv (mandoliin), Leil Hansoo (sauram jm.), Paul Almers (kontrabass), Anro Remo (lau)	mandoliin	lau A. Reimo + instrumentaal	foos vestlus			saab
9004 Mgn ER	62	14/19v	Aleksander	pd	Paistu	Hobste	U. Oras, A. Strubžin	1990	Meil kõas kõrva sõjahäll ("Arma sõda")	kapell: Peeter Hurt (viul, ans. juht), Hans Aarik (pööspl), Üe Temp (akordion), Aleksander Hiv (mandoliin), Leil Hansoo (sauram jm.), Paul Almers (kontrabass), Anro Remo (lau)	mandoliin	lau A. Reimo + instrumentaal	loo alguses vestlus			saab
9004 Mgn ER	62	14/19v	Aleksander	pd	Paistu	Hobste	U. Oras, A. Strubžin	1990	Kene kitar Juhes talus ("Seil Mard kõjalugu")	kapell: Peeter Hurt (viul, ans. juht), Hans Aarik (pööspl), Üe Temp (akordion), Aleksander Hiv (mandoliin), Leil Hansoo (sauram jm.), Paul Almers (kontrabass), Anro Remo (lau)	mandoliin	lau A. Reimo + instrumentaal	loo alguses vestlus			saab
9004 Mgn ER	62	14/19v	Aleksander	pd	Paistu	Hobste	U. Oras, A. Strubžin	1990	Külarats	kapell: Peeter Hurt (viul, ans. juht), Hans Aarik (pööspl), Üe Temp (akordion), Aleksander Hiv (mandoliin), Leil Hansoo (sauram jm.), Paul Almers (kontrabass), Anro Remo (lau)	mandoliin	solist H. Aarik + instrumentaal	loo alguses vestlus			saab
9004 Mgn ER	62	14/19v	Aleksander	pd	Paistu	Hobste	U. Oras, A. Strubžin	1990	Juuli-Maail põka	kapell: Peeter Hurt (viul, ans. juht), Hans Aarik (pööspl), Üe Temp (akordion), Aleksander Hiv (mandoliin), Leil Hansoo (sauram jm.), Paul Almers (kontrabass), Anro Remo (lau)	mandoliin	solist U. Tempo + instrumentaal				saab
9004 Mgn ER	62	14/19v	Aleksander	pd	Paistu	Hobste	U. Oras, A. Strubžin	1990	Mars (omakompos)	kapell: Peeter Hurt (viul, ans. juht), Hans Aarik (pööspl), Üe Temp (akordion), Aleksander Hiv (mandoliin), Leil Hansoo (sauram jm.), Paul Almers (kontrabass), Anro Remo (lau)	mandoliin	solist U. Tempo + instrumentaal				saab

RAM Mgn. ER	62	14. Hrv	Aleksander	pd	Paistu	Hobiste	U.Oras, A.Sružin	1990	viis "Õhuid Hoides"	kapell: Peeter Hurt (viid, ans. Juht), Hars Asik (kõtsell), Üo Temp (akordion), Aleksander Hiv (mandoliin), Leil Hainsoo (jaram jm.), Paul Almers (kontrabaas), Anro Reimo (saul)	mandoliin	instrumentaal	alguses vestlus	saab		
RAM Mgn. ER	62	14. Hrv	Aleksander	pd	Paistu	Hobiste	U.Oras, A.Sružin	1990		kapell: Peeter Hurt (viid, ans. Juht), Hars Asik (kõtsell), Üo Temp (akordion), Aleksander Hiv (mandoliin), Leil Hainsoo (jaram jm.), Paul Almers (kontrabaas), Anro Reimo (saul)	mandoliin	Mandoliin mängiv Aleksander Hiv on kapell üks arvulajalge. Mängis juba enne sõda	vestlus kapellist			
RAM Mgn. ER	62	14. Hrv	Aleksander	pd	Paistu	Hobiste	U.Oras, A.Sružin	1990	Populi vanadest laulsuudest	kapell: Peeter Hurt (viid, ans. Juht), Hars Asik (kõtsell), Üo Temp (akordion), Aleksander Hiv (mandoliin), Leil Hainsoo (jaram jm.), Paul Almers (kontrabaas), Anro Reimo (saul)	mandoliin	instrumentaal		saab		
RAM Mgn. ER	62	14. Hrv	Aleksander	pd	Paistu	Hobiste	U.Oras, A.Sružin	1990	Kõlas klišat ringi sool "Pristu kotsid"	kapell: Peeter Hurt (viid, ans. Juht), Hars Asik (kõtsell), Üo Temp (akordion), Aleksander Hiv (mandoliin), Leil Hainsoo (jaram jm.), Paul Almers (kontrabaas), Anro Reimo (saul)	mandoliin	lul A Reimo + instrumentaal		saab		
RAM Mgn. ER	62	14. Hrv	Aleksander	pd	Paistu	Hobiste	U.Oras, A.Sružin	1990	Ledini metsal kõbesene	kapell: Peeter Hurt (viid, ans. Juht), Hars Asik (kõtsell), Üo Temp (akordion), Aleksander Hiv (mandoliin), Leil Hainsoo (jaram jm.), Paul Almers (kontrabaas), Anro Reimo (saul)	mandoliin	lul A Reimo + instrumentaal		saab		
RAM Mgn. ER	62	14. Hrv	Aleksander	pd	Paistu	Hobiste	U.Oras, A.Sružin	1990	Kõo valis	kapell: Peeter Hurt (viid, ans. Juht), Hars Asik (kõtsell), Üo Temp (akordion), Aleksander Hiv (mandoliin), Leil Hainsoo (jaram jm.), Paul Almers (kontrabaas), Anro Reimo (saul)	mandoliin	instrumentaal		saab		
RAM Mgn. ER	62	1. pd	pd	pd	Võru?	pd	A.Sružin	1983	Sigetsuules kaebas teemas hull	ansambel "Kõoansid"	mandoliin	lul + instrumentaal		saab		
RAM Mgn. ER	63	1. pd	pd	pd	Võru?	pd	A.Sružin	1983	Kõoapõla	ansambel "Kõoansid"	mandoliin	instrumentaal		meeloda		
RAM Mgn. II	1298	8. Tna	August	7/ta	Karvepi	Põlva mj.	A.Sružin (Eesti raadio)	1986	Põlva poika	ansambel August Mõnsepp (I viid), Osvad Vin (II viid), Kõndis Vin (akordionel), August Tna (mandoliin)	mandoliin	instrumentaal	loo õpust vestlus	bass		

RAM Mgr. I	1296	1301	8 Tna	August	70a	Kanepi	Põlva raj.	A. Sruzhin (Eesti raadio)	1966	Lenduri raats	ansambel August Müürsepp (viul), Donald Vin (ii viul), Krõdus Vin (akordlaadne), August Tna (mandobla)	mandobla	instrumentaal	loo alguses vestlus	baas
RAM Mgr. II	1296	1301	8 Tna	August	70a	Kanepi	Põlva raj.	A. Sruzhin (Eesti raadio)	1966	Müügi poika	ansambel August Müürsepp (viul), Donald Vin (ii viul), Krõdus Vin (akordlaadne), August Tna (mandobla)	mandobla	instrumentaal	loo lõpus vestlus	baas
RAM Mgr. I	1296	1301	8 Tna	August	70a	Kanepi	Põlva raj.	A. Sruzhin (Eesti raadio)	1966	Lenduri raats	ansambel August Müürsepp (viul), Donald Vin (ii viul), Krõdus Vin (akordlaadne), August Tna (mandobla)	mandobla	instrumentaal		baas
RAM Mgr. II	1296	1301	8 Tna	August	70a	Kanepi	Põlva raj.	A. Sruzhin (Eesti raadio)	1966	Releeder, Ains liks metsa Malleleppa	ansambel August Müürsepp (viul), Donald Vin (ii viul), Krõdus Vin (akordlaadne), August Tna (mandobla)	mandobla	instrumentaal	loo lõpus vestlus	baas
RAM Mgr. I	1296	1301	8 Tna	August	70a	Kanepi	Põlva raj.	A. Sruzhin (Eesti raadio)	1966	Õnnetas	ansambel August Müürsepp (viul), Donald Vin (ii viul), Krõdus Vin (akordlaadne), August Tna (mandobla)	mandobla	instrumentaal	loo lõpus vestlus	baas
RAM Mgr. II	1296	1301	8 Tna	August	70a	Kanepi	Põlva raj.	A. Sruzhin (Eesti raadio)	1966	(Tõmba juri)	ansambel August Müürsepp (viul), Donald Vin (ii viul), Krõdus Vin (akordlaadne), August Tna (mandobla)	mandobla	instrumentaal	salvestuse lõpus vestlus mandobla ja lerra mahingust	baas
RAM Mgr. I	1296	1301	8 Tna	August	70a	Kanepi	Põlva raj.	A. Sruzhin (Eesti raadio)	1966	Releeder	ansambel August Müürsepp (viul), Donald Vin (ii viul), Krõdus Vin (akordlaadne), August Tna (mandobla)	mandobla	instrumentaal		baas
RAM Mgr. II	1483	1484	8 Kaus, Lange, 8 Kauber	Alja, Akuel, 52a; 56a; Jaan 57a	Kõrila	Kõrila	Happaku raj. Lühla sotsiaali kooziti oosakond	ingrid Rütteil	1968	Ma vaabim aknaal välja	Krooniasambel Lubov Tompau (viul), Elise Selg (karmel), Nabile Nessel (kharre), Alja Kaus (mandobline), Auset Lange (mandobline), Jaan Kauber (mandobline)	mandobline (3)	instrumentaal		meiboda
RAM Mgr. I	1483	1484	8 Kaus, Lange, 8 Kauber	Alja, Akuel, 52a; 56a; Jaan 57a	Kõrila	Kõrila	Happaku raj. Lühla sotsiaali kooziti oosakond	ingrid Rütteil	1968	Releeder "Oh sa poos"	Krooniasambel Lubov Tompau (viul), Elise Selg (karmel), Nabile Nessel (kharre), Alja Kaus (mandobline), Auset Lange (mandobline), Jaan Kauber (mandobline)	mandobline (3)	instrumentaal		meiboda

RMM Mgn. II	2373	14 Pilet	Karla	72a	Karula	Valga rajoon, Kaagjärve küla In. Järve k.	H. Tampere, L. Briedis	1973	Männi polka	Kappell: Kaspar Pev (alordon), Ferdinand Sommer (kannel), Aleksander Meressaar (duruksime), Teodor Tajovski (II viiul), Alfred Vaher (I viiul), Felks Sepp (II viiul), Richard Priite (klarr), Karia Priite (mandiini), Eduard Beerim (trumm), Jühan Arvisto (kontrabaas)	mandiini	instrumentaal	Rauke anu saadik, vähepeet kuuldavastavalt boole mänge meesodat vii saadik.
RMM Mgn. II	2373	14 Pilet	Karla	72a	Karula	Valga rajoon, Kaagjärve küla In. Järve k.	H. Tampere, L. Briedis	1973	Foks: Postipois	Kappell: Kaspar Pev (alordon), Ferdinand Sommer (kannel), Aleksander Meressaar (duruksime), Teodor Tajovski (II viiul), Alfred Vaher (I viiul), Felks Sepp (II viiul), Richard Priite (klarr), Karia Priite (mandiini), Eduard Beerim (trumm), Jühan Arvisto (kontrabaas)	mandiini	instrumentaal	Rauke anu saadik, vähepeet kuuldavastavalt boole mänge meesodat vii saadik.
RMM Mgn. II	2373	14 Pilet	Karla	72a	Karula	Valga rajoon, Kaagjärve küla In. Järve k.	H. Tampere, L. Briedis	1973	Podisoan	Kappell: Kaspar Pev (alordon), Ferdinand Sommer (kannel), Aleksander Meressaar (duruksime), Teodor Tajovski (II viiul), Alfred Vaher (I viiul), Felks Sepp (II viiul), Richard Priite (klarr), Karia Priite (mandiini), Eduard Beerim (trumm), Jühan Arvisto (kontrabaas)	mandiini	instrumentaal	Rauke anu saadik, vähepeet kuuldavastavalt boole mänge meesodat vii saadik.
RMM Mgn. II	2373	14 Pilet	Karla	72a	Karula	Valga rajoon, Kaagjärve küla In. Järve k.	H. Tampere, L. Briedis	1973	Väiss: Ketrissa	Kappell: Kaspar Pev (alordon), Ferdinand Sommer (kannel), Aleksander Meressaar (duruksime), Teodor Tajovski (II viiul), Alfred Vaher (I viiul), Felks Sepp (II viiul), Richard Priite (klarr), Karia Priite (mandiini), Eduard Beerim (trumm), Jühan Arvisto (kontrabaas)	mandiini	instrumentaal	Rauke anu saadik, vähepeet kuuldavastavalt boole mänge meesodat vii saadik.
RMM Mgn. II	2373	14 Pilet	Karla	72a	Karula	Valga rajoon, Kaagjärve küla In. Järve k.	H. Tampere, L. Briedis	1973	Vengiska	Kappell: Kaspar Pev (alordon), Ferdinand Sommer (kannel), Aleksander Meressaar (duruksime), Teodor Tajovski (II viiul), Alfred Vaher (I viiul), Felks Sepp (II viiul), Richard Priite (klarr), Karia Priite (mandiini), Eduard Beerim (trumm), Jühan Arvisto (kontrabaas)	mandiini	instrumentaal	Rauke anu saadik, vähepeet kuuldavastavalt boole mänge meesodat vii saadik.
RMM Mgn. II	2373	14 Pilet	Karla	72a	Karula	Valga rajoon, Kaagjärve küla In. Järve k.	H. Tampere, L. Briedis	1973	Väiss: Käلمان	Kappell: Kaspar Pev (alordon), Ferdinand Sommer (kannel), Aleksander Meressaar (duruksime), Teodor Tajovski (II viiul), Alfred Vaher (I viiul), Felks Sepp (II viiul), Richard Priite (klarr), Karia Priite (mandiini), Eduard Beerim (trumm), Jühan Arvisto (kontrabaas)	mandiini	instrumentaal	Rauke anu saadik, vähepeet kuuldavastavalt boole mänge meesodat vii saadik.

RKM Mg. I	2373	14	Printe	Karta	72a	Karula	Valga ragon, Kaugjärve ko. Järve k.	H. Tampee, L. Brods	1973	Kaokogak		kapell: Kaspar Peivi (akordion), Ferdinand Sommer (kannel), Aleksander Meressaar (duukannel), Teodor Tajovski (II viiul), Alfred Väher (I viiul), Feliks Sepp (II viiul), Richard Pitke (lääri), Karta Pitke (mandoliin), Eduard Beerstin (tuum), Juhann Arvito (kontrabass)	mandoliin			Raake au saadis, vahetsepal kuudis temood. Tundub, et vastavalt tode mängib meloodist või saadeti.
RKM Mg. I	2373	14	Printe	Karta	72a	Karula	Valga ragon, Kaugjärve ko. Järve k.	H. Tampee, L. Brods	1973	Perikonnavats		kapell: Kaspar Peivi (akordion), Ferdinand Sommer (kannel), Aleksander Meressaar (duukannel), Teodor Tajovski (II viiul), Alfred Väher (I viiul), Feliks Sepp (II viiul), Richard Pitke (lääri), Karta Pitke (mandoliin), Eduard Beerstin (tuum), Juhann Arvito (kontrabass)	mandoliin	instrumentaal		Raake au saadis, vahetsepal kuudis temood. Tundub, et vastavalt tode mängib meloodist või saadeti.
RKM Mg. I	2373	14	Printe	Karta	72a	Karula	Valga ragon, Kaugjärve ko. Järve k.	H. Tampee, L. Brods	1973	Podajajht		kapell: Kaspar Peivi (akordion), Ferdinand Sommer (kannel), Aleksander Meressaar (duukannel), Teodor Tajovski (II viiul), Alfred Väher (I viiul), Feliks Sepp (II viiul), Richard Pitke (lääri), Karta Pitke (mandoliin), Eduard Beerstin (tuum), Juhann Arvito (kontrabass)	mandoliin	instrumentaal		Raake au saadis, vahetsepal kuudis temood. Tundub, et vastavalt tode mängib meloodist või saadeti.
RKM Mg. I	2373	14	Printe	Karta	72a	Karula	Valga ragon, Kaugjärve ko. Järve k.	H. Tampee, L. Brods	1973	Poka: Neu minu palmasdas (2k.)		kapell: Kaspar Peivi (akordion), Ferdinand Sommer (kannel), Aleksander Meressaar (duukannel), Teodor Tajovski (II viiul), Alfred Väher (I viiul), Feliks Sepp (II viiul), Richard Pitke (lääri), Karta Pitke (mandoliin), Eduard Beerstin (tuum), Juhann Arvito (kontrabass)	mandoliin	laul /F. Sommer+histumen laul		Raake au saadis, vahetsepal kuudis temood. Tundub, et vastavalt tode mängib meloodist või saadeti.
RKM Mg. I	2373	14	Printe	Karta	72a	Karula	Valga ragon, Kaugjärve ko. Järve k.	H. Tampee, L. Brods	1973	Valks: Valks (2k.)		kapell: Kaspar Peivi (akordion), Ferdinand Sommer (kannel), Aleksander Meressaar (duukannel), Teodor Tajovski (II viiul), Alfred Väher (I viiul), Feliks Sepp (II viiul), Richard Pitke (lääri), Karta Pitke (mandoliin), Eduard Beerstin (tuum), Juhann Arvito (kontrabass)	mandoliin	laul (K. Pitke)+histumen laul		Raake au saadis, vahetsepal kuudis temood. Tundub, et vastavalt tode mängib meloodist või saadeti.
RKM Mg. I	2373	14	Printe	Karta	72a	Karula	Valga ragon, Kaugjärve ko. Järve k.	H. Tampee, L. Brods	1973	Foks: Keer tu (2k.)		kapell: Kaspar Peivi (akordion), Ferdinand Sommer (kannel), Aleksander Meressaar (duukannel), Teodor Tajovski (II viiul), Alfred Väher (I viiul), Feliks Sepp (II viiul), Richard Pitke (lääri), Karta Pitke (mandoliin), Eduard Beerstin (tuum), Juhann Arvito (kontrabass)	mandoliin	laul (K.P. ja F.S.)+instrumentaal		Raake au saadis, vahetsepal kuudis temood. Tundub, et vastavalt tode mängib meloodist või saadeti.

ROOM, Mgn. II	2073	14	Piete	Karla	72a	Karu	Veiga rajoon, Kaasjärve küla, Järve k. L. Bredis	H. Tampere	1973	Märs	Kapell: Kaspar Per (alodn), Ferdinand Sommer (kannel), Aleksander Meresaar (laulnane), Teodor Tamski (ilulüü), Almed Väike (ilulüü), Feliks Sepp (ilulüü), Richard Piete (klarin), Karta Piete (mandoliin), Eduard Beesmi (tuum), Johan Arvilo (korraldaja)	mandoliin	instrumentaal			Raskia aru saada vahetult kaudu teinud. Undu, et vastavalt loole näinigi meelidat või saadet	
ROOM, Mgn. II	2183	7	Tamm	Karl	end 1900.a.	Karu	ligaste küla	I. Rütse ja K. Salve	1973						räägib ühes kätis paljusest, on teinud 2-3 mandoliini (isaks kameelele).		
ROOM, Mgn. II	2183	7	Tamm	Karl	end 1900.a.	Karu	ligaste küla	I. Rütse ja K. Salve	1973	Välis: Nõudate Karl Tamm (mandoliin) Minna Tamm (akordion)	mandoliin	instrumentaal		meelidat			
ROOM, Mgn. II	2183	7	Tamm	Karl	end 1900.a.	Karu	ligaste küla	I. Rütse ja K. Salve	1973	Välis	Karl Tamm (mandoliin) Minna Tamm (akordion)	mandoliin	instrumentaal		meelidat		
ROOM, Mgn. II	2183	7	Tamm	Karl	end 1900.a.	Karu	ligaste küla	I. Rütse ja K. Salve	1973	Puka	Karl Tamm (mandoliin) Minna Tamm (akordion)	mandoliin	instrumentaal		meelidat		
ROOM, Mgn. II	2183	7	Tamm	Karl	end 1900.a.	Karu	ligaste küla	I. Rütse ja K. Salve	1973	Reitender	Karl Tamm (mandoliin) Minna Tamm (akordion)	mandoliin	instrumentaal		meelidat		
ROOM, Mgn. II	2183	7	Tamm	Karl	end 1900.a.	Karu	ligaste küla	I. Rütse ja K. Salve	1973		Karl Tamm (mandoliin) Minna Tamm (akordion)	mandoliin	instrumentaal		meelidat	vestlus, kus Minna Tamm räägib lauludest	
ROOM, Mgn. II	2183	7	Tamm	Karl	end 1900.a.	Karu	ligaste küla	I. Rütse ja K. Salve	1973	Märs, Mandiurita	Karl Tamm (mandoliin) Minna Tamm (akordion)	mandoliin	instrumentaal		meelidat		

RKM, Mgn. II	2029	9/Kuul	Mihkel	pd	Tartu-Maarja	Tartu rajoon, Võruse	A. Kavald (Eesti Raadio)	1974	Reemobile popp	Võruse küllakapell: Arnold Kuusk (kapellmeister), Jaan Meriste (lauba), Kalle Kuus (viul), Avo Mõlder (saramba, ritmpill), Mihkel Kuul (mandoliin), Ise Toot (šiltar), Erich Lapp (l viul), Nikolai Hännönen (frootokspill).	mandoliin	instrumentaal	alguses vestlus, kus tutvustatakse kapelli, lõpus vestlus mängu õppimisest	saade		
RKM, Mgn. II	2029	9/Kuul	Mihkel	pd	Tartu-Maarja	Tartu rajoon, Võruse	A. Kavald (Eesti Raadio)	1974	Vana valis: "Valine ihutunnike"	Võruse küllakapell: Arnold Kuusk (kapellmeister), Jaan Meriste (lauba), Kalle Kuus (viul), Avo Mõlder (saramba, ritmpill), Mihkel Kuul (mandoliin), Ise Toot (šiltar), Erich Lapp (l viul), Nikolai Hännönen (frootokspill).	mandoliin	instrumentaal		saade		
RKM, Mgn. II	2029	9/Kuul	Mihkel	pd	Tartu-Maarja	Tartu rajoon, Võruse	A. Kavald (Eesti Raadio)	1974	Talgupõika	Võruse küllakapell: Arnold Kuusk (kapellmeister), Jaan Meriste (lauba), Kalle Kuus (viul), Avo Mõlder (saramba, ritmpill), Mihkel Kuul (mandoliin), Ise Toot (šiltar), Erich Lapp (l viul), Nikolai Hännönen (frootokspill).	mandoliin	instrumentaal		saade		
RKM, Mgn. II	2029	9/Kuul	Mihkel	pd	Tartu-Maarja	Tartu rajoon, Võruse	A. Kavald (Eesti Raadio)	1974	Muigupõika	Võruse küllakapell: Arnold Kuusk (kapellmeister), Jaan Meriste (lauba), Kalle Kuus (viul), Avo Mõlder (saramba, ritmpill), Mihkel Kuul (mandoliin), Ise Toot (šiltar), Erich Lapp (l viul), Nikolai Hännönen (frootokspill).	mandoliin	instrumentaal	vestlus loo lõpus pildiest	saade		
RKM, Mgn. II	2029	9/Kuul	Mihkel	pd	Tartu-Maarja	Tartu rajoon, Võruse	A. Kavald (Eesti Raadio)	1974	Pemkonnavals	Võruse küllakapell: Arnold Kuusk (kapellmeister), Jaan Meriste (lauba), Kalle Kuus (viul), Avo Mõlder (saramba, ritmpill), Mihkel Kuul (mandoliin), Ise Toot (šiltar), Erich Lapp (l viul), Nikolai Hännönen (frootokspill).	mandoliin	instrumentaal		saade		
RKM, Mgn. II	2029	9/Kuul	Mihkel	pd	Tartu-Maarja	Tartu rajoon, Võruse	A. Kavald (Eesti Raadio)	1974	Vana valis	Võruse küllakapell: Arnold Kuusk (kapellmeister), Jaan Meriste (lauba), Kalle Kuus (viul), Avo Mõlder (saramba, ritmpill), Mihkel Kuul (mandoliin), Ise Toot (šiltar), Erich Lapp (l viul), Nikolai Hännönen (frootokspill).	mandoliin	instrumentaal	vestlus pärast loo lõppu, lõpetati ja pühitsemist	saade		
RKM, Mgn. II	2029	9/Kuul	Mihkel	pd	Tartu-Maarja	Tartu rajoon, Võruse	A. Kavald (Eesti Raadio)	1974	Kralojõkk	Võruse küllakapell: Arnold Kuusk (kapellmeister), Jaan Meriste (lauba), Kalle Kuus (viul), Avo Mõlder (saramba, ritmpill), Mihkel Kuul (mandoliin), Ise Toot (šiltar), Erich Lapp (l viul), Nikolai Hännönen (frootokspill).	mandoliin	instrumentaal		saade		
RKM, Mgn. II	2029	9/Kuul	Mihkel	pd	Tartu-Maarja	Tartu rajoon, Võruse	A. Kavald (Eesti Raadio)	1974	Tuulapp	Võruse küllakapell: Arnold Kuusk (kapellmeister), Jaan Meriste (lauba), Kalle Kuus (viul), Avo Mõlder (saramba, ritmpill), Mihkel Kuul (mandoliin), Ise Toot (šiltar), Erich Lapp (l viul), Nikolai Hännönen (frootokspill).	mandoliin	instrumentaal	vestlus loo lõpus	saade		

ROM. Mgn. II	3187	3188	10	Sooster	Johannes	and. 1900 a	Emmale	Hiinamaa, Tarkma k.	I. Riitel, M. Jäli	1979	Pumpakoita	soo: Johannes Sooster (mandoliin)	mandoliin	restumentaal	alguses ja lõpus vestlus	meelood	
ROM. Mgn. II	3187	3188	10	Sooster	Johannes	and. 1900 a	Emmale	Hiinamaa, Tarkma k.	I. Riitel, M. Jäli	1979	Vestlus koosmängust				jut. Kirjeldab ka kuulus mängis vennaga koos viiulimandoliin		
ROM. Mgn. II	3187	3188	10	Sooster	Johannes	and. 1900 a	Emmale	Hiinamaa, Tarkma k.	I. Riitel, M. Jäli	1979	Vestlus mandoliinist				Vestlus mandoliinist ja sõjaväelastest. Vestluses mainib, et Tallinnas on muuseumis üks viiul, kannel ja mandoliin. Kassaris üks kannel ja mandoliin. On olnud mandoliiniseid.		
ROM. Mgn. II	3187	3188	10	Sooster	Johannes	and. 1900 a	Emmale	Hiinamaa, Tarkma k.	I. Riitel, M. Jäli	1979	Mis valis (constehitud laul)		mandoliin	restumentaal	Vestluses räägib ka loo lasta	meelood	
ROM. Mgn. II	3187	3188	10	Sooster	Johannes	and. 1900 a	Emmale	Hiinamaa, Tarkma k.	I. Riitel, M. Jäli	1979	Nüüdliik töö - valis		mandoliin	restumentaal		meelood	
ROM. Mgn. II	3187	3188	10	Sooster	Johannes	and. 1900 a	Emmale	Hiinamaa, Tarkma k.	I. Riitel, M. Jäli	1979	Vandruupate poika		mandoliin	restumentaal	Lõpus räägib vestluses räägib loo päritolu tausta	meelood	
ROM. Mgn. II	3187	3188	10	Sooster	Johannes	and. 1900 a	Emmale	Hiinamaa, Tarkma k.	I. Riitel, M. Jäli	1979	Vestlus orkestristist ja kapellistist...				Vestluses räägib koosseisust ja enda muusikalisest taustast.		
ROM. Mgn. II	3314		9	Kõli	Ferdinand	60a	Vastselina küla	Vastselina vald, Indre Tõnuist	K. Toomp. I. Tõnuist	1980	Valser	Ferdinand Kõli (mandoliin), Igor Tõnuist (kannel)	mandoliin	restumentaal		meelood	

RKÜ. Mg. I	3314		9/Kõli	Ferdinand	õde	Vastseina küla	Vastseina veld, Indre küla	K. Torp. I Tõrust	1980	Lähemere laimed	Ferdinand Kõli (mandoliin), Igor Tõrust (kannid)	mandoliin	instrumental				meesõda
RKÜ. Mg. II	3316		9/Kõli	Ferdinand	and. 1914	Vastseina küla	Vastseina veld, Indre küla	K. Torp	1980	Raha paneb rätast kama	soolo: Ferdinand Kõli (aul ja mandoliin)	mandoliin	aul+instrumental				meesõda
RKÜ. Mg. III	3316		9/Kõli	Ferdinand	and. 1914	Vastseina küla	Vastseina veld, Indre küla	K. Torp	1980	Lumisel väljal	soolo: Ferdinand Kõli (aul ja mandoliin)	mandoliin	aul+instrumental				meesõda
RKÜ. Mg. I	3316		9/Kõli	Ferdinand	and. 1914	Vastseina küla	Vastseina veld, Indre küla	K. Torp	1980	Haana mis	soolo: Ferdinand Kõli (aul ja mandoliin)	mandoliin	aul+instrumental				meesõda
RKÜ. Mg. II	3316		9/Kõli	Ferdinand	and. 1914	Vastseina küla	Vastseina veld, Indre küla	K. Torp	1980	Kui ma olin väike	soolo: Ferdinand Kõli (aul ja mandoliin)	mandoliin	aul+instrumental				meesõda
RKÜ. Mg. III	3316		9/Kõli	Ferdinand	and. 1914	Vastseina küla	Vastseina veld, Indre küla	K. Torp	1980	Pea õlavad lilled, pea õlavad nood	soolo: Ferdinand Kõli (aul ja mandoliin)	mandoliin	aul+instrumental				meesõda
RKÜ. Mg. I	3316		9/Kõli	Ferdinand	and. 1914	Vastseina küla	Vastseina veld, Indre küla	K. Torp	1980	Metsa läid sa (mms.)	soolo: Ferdinand Kõli (aul ja mandoliin)	mandoliin	aul+instrumental				meesõda
RKÜ. Mg. II	3316		9/Kõli	Ferdinand	and. 1914	Vastseina küla	Vastseina veld, Indre küla	K. Torp	1980	Podisaan	soolo: Ferdinand Kõli (aul ja mandoliin)	mandoliin	aul+instrumental				meesõda
RKÜ. Mg. III	3479		3/Est	Alma	and. 1914	Põltsamaa küla	Jõgeva raj. Puatu k.	M. Kõiva, P. Veik	1981	Krakoyak	soolo: Alma Ess	mandoliin	instrumental				meesõda

ROOM, Mgn. II	3479	3 Ess	Alma	pod. 1914	Põhikarim Kõrvald.	Jõgeva raj. Puutüü k. M/Kõrvald. P/Veik	1981	Peelirüü pööra	sool: Alma Ess	mandoliin	instrumental	metooda			
ROOM, Mgn. II	3479	3 Ess	Alma	pod. 1914	Põhikarim Kõrvald.	Jõgeva raj. Puutüü k. M/Kõrvald. P/Veik	1981	Peelirüü pööra	sool: Alma Ess	mandoliin	instrumental	metooda			
											73 instrumentali				
											20 laulu				
															8 muul kujul

SUMMARY

The aim of this research was to give a first inside overview considering the mandolin archive recordings in the Estonian Folklore Archives and what do they consist of?

The work is based on the mandolin archive recordings from which I formed an informative table containing found and analysed information: recorded instrument players; musical function – bass, chord playing and melody playing; repertoire; conversations and interviews with and about the players.

The main question was: how many mandolin archive recordings are there in the Estonian Folklore Archives?

Additional specific questions were raised: in which different musical functions does the mandolin appear on these recordings? How diverse is the repertoire on the recordings? What do the conversations with the mandolin players consist of?

These questions were answered. There are 101 mandolin archive recordings and 17 mandolin players: August Tina, Alja Kaus, Aksel Lange, Jaan Kauber, Laine Täheväli, Karla Plinte, Karl Tamm, Mihkel Kuul, Andres Kärg, Ako Siska, Jakob Metsmees, Johannes Sooster, Ferdinand Kõlli, Alma Ess, Aleksander Hirv, Hugo Kõomägi, and an unnamed mandolin player from a village band called Käojaanid. There were 3 bass function players, 2 chord players, 8 melody players and 2 players of both chords and melody – Andres Kärg and the unnamed player from the village band Käojaanid. Analysing the repertoire brought out different types of tunes. There are 93 tune recordings consisting of 22 polkas, 31 waltzes, 7 schottisches, 2 foxtrots, 3 marches and 28 various

other tunes. There are 38 recordings with only conversations and interviews. They describe vividly the ensembles and the people on these recordings. The most talkative was Johannes Sooster from Hiiumaa. From his conversations comes out almost a full life story.

I consider the analysis a success. I hope this work will help acknowledge the existence of mandolin archive recordings in the Estonian traditional music field. Although some mandolin recordings remained inaccessible to me in the Estonian Folklore Archives, there now exists a first overview about the traditional mandolin recordings. The aim of this work has been achieved.